

OLEN NÄKENYT TÄMÄN OMIN SILMIN
VOKAALIVARTALOISET *NÄHDÄ*-VERBIN NUT-PARTISIIPIT

Suomen kielen
kandidaatintutkielma
Oulun yliopisto
13.1.2021

Ella Leinonen

SISÄLLYS

1. JOHDANTO	1
1.1. Tutkimusaihe	1
1.2. Aiempi tutkimus	3
2. TEOREETTINEN TAUSTA JA TUTKIMUSAINEISTO	8
2.1. Sanavartalot ja NUT-partisiippi	8
2.2. Kielen muutos	10
2.3. Tutkimusaineisto	13
3. ANALYYSI	17
3.1. Morfologiset kontekstit	17
3.2. Morfosyntaktiset kontekstit	23
3.3. Yhteenveto	30
4. PÄÄTÄNTÖ	33
LÄHTEET JA LYHENTEET	35

1. JOHDANTO

1.1. Tutkimusaihe

Kandidaatintutkielmaani valitsin tutkittavaksi ilmiöksi *nähdä*-verbin NUT-partisiipin vokaalivartalomuotojen yleistymisen. Tutkin konteksteja, joissa norminmukaisesti kuuluisi olla konsonanttivartalo, mutta joissa esiintyy norminvastaisesti ja innovatiivisesti vokaalivartalo. Tutkimani *nähdä*-verbin NUT-partisiippi on yksikön nominatiivissa *näh+nyt*. Monikon nominatiivissa *nähdä*-verbin NUT-partisiippi on puolestaan *näh+nee+t*. On havaittu, että vokaalivartaloiset muodot ovat jonkin verran yleistyneet: esimerkiksi vokaalivartaloistuneita NUT-partisiipin muotoja **näke+nyt* ja **näke+nee+t* on kielenkäytössä tavattu. Ilmiöstä on käytetty aiemmissa tutkimuksissa termiä vokaalivartaloistuminen (mm. Keränen 2019; Korja 2019; Pöyhtäri 2019; Sirviö 2020). Käytän kyseistä termiä myös omassa tutkimuksessani. Vokaalivartaloistuminen on tutkimuskohteena kohtuullisen uusi, vaikka havaintoja siitä on kielen tutkimuksen historiassa tehty aiemminkin (Västi & Palviainen, tulossa). Valitsin tutkittavaksi ilmiöksi vokaalivartaloistumisen, sillä se on tutkimuskentässä uudehko ja vähemmän tutkittu. Kieli muuttuu jatkuvasti, ja sen muutostendenssien kartoittaminen on tärkeää.

Vokaalivartaloistumisilmiötä on haastavaa tutkia puhutusta kielestä muun muassa aineiston kokoamisen työläyden vuoksi, joten tutkin sitä keskustelupalsta-aineistoa hyödyntäen. Keskustelupalsta-aineisto antaa autenttisen kuvan kielenkäytöstä, jossa vokaalivartaloistuneita muotoja esiintyy. Internetkieltä onkin nimitetty kirjoitetuksi puheeksi. Ylipäätään internet toimii ikään kuin havainnollistavana peilinä kielenkäyttöömme, sillä suuri osa kielellisestä toiminnastamme tapahtuu juuri siellä. (Crystal 2006: 26–27, 203.) Tämän vuoksi siellä käytävät keskustelut antanevat luotettavaa tietoa kielessämme tapahtuvista muutoksista, vaikkeivat toki koko totuutta kielen muutoksen suunnista voi antaa.

Nähdä-verbin NUT-partisiipin vokaalivartaloistumista ei ole aiemmin tutkittu, joten tältä osin tutkimukseni täyttää aukon tutkimuskentässä. Aiemmissa tutkimuksissa on muun muassa selvitetty verbien, mukaan lukien *nähdä*-verbin, vokaalivartaloistumista A-infinitiivimuodoissa (Korja 2019). Vokaalivartaloisia potentiaalimuotoja on tutkittu myös *nähdä*-verbin osalta (Pöyhtäri 2019). Esimerkiksi Korjan (2019) tutkimus keskittyi tarkastelemaan verbien *nähdä*, *tehdä*, *tulla*, *mennä*, *purra* ja *surra* vokaalivartaloistumista

A-infinitiivimuodoissa. On todettu, että harvinaisemmiksi muuttuessaan sanat ovat myös alttiimpia muutoksille (Paunonen 2003: 211). Korjan (2019) tutkimuksesta selvisi, että vokaalivartaloisia muotoja oli eniten *nähdä*-verbillä, vaikka se on yleinen perussanaverbi. Näin ollen sen vokaalivartalomuodot olivat yleisempiä kuin esimerkiksi harvinaisemmiksi perussanaverbeiksi luokiteltavien *purra*- ja *surra*-verbien. (Korja 2019: 32.) Viitteitä *nähdä*-verbin vokaalivartaloistumisesta siis on, joten se motivoi myös minua tarkastelemaan kyseistä verbiä. Kerron aiemmista tutkimuksista tarkemmin seuraavassa luvussa 1.2.

Tutkimusmenetelmiäni ovat morfologinen ja morfosyntaktinen analyysi. Analysoin sitä, missä morfologisissa konteksteissa innovatiivisia vokaalivartalomuotoja esiintyy. Analysoin tutkielmassani myös vokaalivartaloistuneiden partisiippimuotojen lauseenjäsentehäviä eli morfosyntaksia. Hypoteesini on, että *nähdä*-verbin NUT-partisiipin vokaalivartaloistuneet muodot ovat pääasiassa yksikön nominatiiveja ja esiintyvät yleisimmin osana tempukseltaan perfektissä olevaa verbin liittomuotoa. Perustan hypoteesini Maria Sirviön (2020) pro gradu -tutkielman tuloksiin. Hän tutki *surra*-verbin NUT- ja TU-partisiippien vokaalivartaloistumista ja selvitti muun muassa ilmiön morfosyntaktisia konteksteja. Sirviön tuloksista selvisi, että niin norminmukaiset kuin -vastaisetkin NUT-partisiipit esiintyivät usein osana liittomuotoa, joista eritoten perfektin oli yleinen. Vokaalivartaloiset tapaukset olivat myös suurimmaksi osaksi yksikön nominatiiveja. (Sirviö 2020: 85.)

Tutkimuskysymykseni ovat seuraavat:

1. Missä morfologisissa konteksteissa *nähdä*-verbin NUT-partisiipin innovatiivista vokaalivartaloistumisilmiötä tapahtuu?
2. Millaisissa morfosyntaktisissa tehtävissä *nähdä*-verbin vokaalivartaloiset NUT-partisiippimuodot esiintyvät?

Seuraavassa luvussa 1.2. kerron aiemmista tutkimuksista keskittyen siihen, mitä vokaalivartaloistumisesta niiden perusteella jo tiedetään. Luvussa 2 esittelen tarkemmin tutkimukseni teoreettista viitekehystä: luvussa 2.1. käsittelen sanavartaloita ja NUT-partisiippia, kun taas luvussa 2.2. keskityn tarkastelemaan kielen muutosta. Kielen muutokseen liittyvä teoria toimiikin miltei tärkeimpänä kulmakivenä tutkimuksessani. Tutkimusaineiston esittelen tarkemmin luvussa 2.3. Luku 3 on analyysiluku, jonka olen jakanut kahteen osaan. Luvussa 3.1. käsittelen vokaalivartaloisten NUT-partisiippien morfologisia konteksteja muotoryhmittäin. Luvussa 3.2. puolestaan tarkastelen vokaalivartaloisten

NUT-partisiippien morfosyntaksia. Luku 3.3. on yhteenvetoluku, jossa kokoan yhteen tärkeimmät tulokseni, teen johtopäätöksiä sekä vertailen saamiani tuloksia muihin tutkimuksiin. Päätäntöluvussa 4 kertaan tutkimusaiheeni ja tulokseni, mutta pohdin myös mahdollisia jatkotutkimuksia tämän tutkielman tuloksista.

1.2. Aiempi tutkimus

Kuten luvussa 1.1. mainitsin, vokaalivartaloistuminen on vanha ilmiö, mutta sen aktiivisempi tutkiminen on yleistynyt vasta viime vuosina. Katja Västin ja Santeri Palviaisen tutkimusartikkeli vokaalivartaloistumisesta on ilmestymässä. Aiheesta on valmistunut Oulun yliopistossa seitsemän kandidaatintutkielmaa (Kärkkäinen 2018; Liukkonen 2018; Sirviö 2018; Keränen 2019; Korja 2019; Pöyhtäri 2019; Ylitalo 2020). Yksi vokaalivartaloistumista käsittelevä pro gradu -tutkielma on tämän kandidaatintutkielman tekohetkellä valmistunut (Sirviö 2020).

Vokaalivartaloistumisilmiö on tuttu myös lapsenkielen tutkimuksesta. Sanoja muodostaessaan lapset tukeutuvat toisinaan analogioihin käyttämällä norminmukaisen konsonantivartalon tilalla vokaalivartaloista varianttia esimerkiksi *puree* : **purenut* ja *juoksee* : **juoksenut* -tyyppisesti (Laalo 2011: 226). *Nähdä*-verbin vokaalivartaloistunut NUT-partisiippi **näkenyt* kuului myös Laalon tutkimuksen lapsi-informantti Marin muodostamiin analogiamuotoihin (Laalo 2011: 243).

Katja Västi ja Santeri Palviainen (tulossa) tutkivat vokaalivartaloistumista kyselylomakkein Oulun yliopiston Linnanmaan kampuksella vuonna 2017. Kaikki kyselyyn osallistuneet informatit olivat aikuisia. Västin ja Palviaisen kyselylomakkeista kaksi on ollut monivalintalomakkeita ja yksi puolestaan elisitointilomake. Monivalintalomakkeita he nimittävät rinnakkaismuotojen monivalinnaksi sekä yksinkertaiseksi monivalinnaksi. Kummassakin vastaajat ovat saaneet arvioida lihavoitujen sanojen luontevuutta lauseissa asteikolla 1–4. 1 tarkoittaa täysin epäluontevaa, kun taas 4 täysin luontevaa. Rinnakkaismuotojen monivalinnassa on ollut esimerkiksi lause *Valistus tupakoinnin vaaroista ei ole purenut/purrut kiinalaisiin*, kun taas yksinkertaisessa monivalintalomakkeessa muun muassa lause *Valistus tupakoinnin vaaroista ei ole purenut kiinalaisiin*. Elisitointilomak-

keessa informantit ovat saaneet täydentää lauseisiin omaa puhutun kielen tajuaan vastaavan muodon: *Avotul _____ ei saa sytyttää metsäpalovaaran aikana.* (Västi & Palviainen, tulossa.)

Västi ja Palviainen (tulossa) vertasivat tuloksiansa Liukkosen (2018) kandidaatintutkielmaan, jossa on käytetty suurilta osin samaa kyselyä, lukuun ottamatta rinnakkaismuotojen monivalintaa. Liukkosen informantit olivat yläkouluikäisiä. Liukkosen tuloksista käy ilmi, että vokaalivartaloistuneeseen yksikön partitiiviin suhtaudutaan erityisen myönteisesti. Monivalintatehtävästä **vuorea*-muoto oli suurimmalle osalle informanteista luonteva, kun taas elisitaatiotehtävässä **veitseä*-muotoa tuotettiin eniten. Myös NUT- ja TU-partisiippien vokaalivartaloisiin muotoihin suhtauduttiin Liukkosen kyselyssä myönteisesti. (Västi & Palviainen, tulossa; Liukkonen 2018: 22.)

Västin ja Palviaisen (tulossa) tutkimuksen perussanaverbien rinnakkaismuotojen monivalintatulokset kertovat, että heidän informanttinsa pitävät **purenut*- ja **surettu*-muotoja paljon luontevampina kuin muotoja **olea* tai **meneköön*. Myös yksinkertaisessa monivalinnassa **purenut*- ja **surettu*-muodot korostuivat: esimerkiksi 30 % informanteista piti muotoa **purenut* täysin epäluontevana. Sen sijaan **olea*-muotoa piti 98 % informanteista täysin epäluontevana. (Västi & Palviainen, tulossa.) Liukkosen yläkoululaisinformantit suhtautuivat yksinkertaisessa monivalinnassa niin ikään myönteisesti **purenut*- ja **surettu*-muotoihin (Liukkonen 2018: 15). Elisitaatiotehtävässä niin Västin ja Palviaisen kuin Liukkosenkin informantit tuottivat vokaalivartaloistuneita muotoja vain *purra*- ja *surra*-verbeistä (Västi & Palviainen, tulossa; Liukkonen 2018: 10).

Salli Kärkkäinen (2018) tutki kandidaatintutkielmassaan *panna*-verbin vokaalivartaloistumista. Hän selvitti, millaisissa taivutusmuodoissa *panna*-verbin norminvastaiset vokaalivartalomuodot, kuten **panea*, **panenu* ja **panettu*, esiintyvät keskustelupalsta-aineistossa. A-infinitiivissä, NUT- ja TU-partisiipeissa sekä passiivissa ja imperatiivissa esiintyi eniten vokaalivartaloistuneita muotoja. Lisäksi Kärkkäinen tutki, millaisissa merkityksissä *panna*-verbin vokaalivartaloisia muotoja käytetään. Ilmeni, että 70 prosentissa tapauksista verbin norminvastaista muotoa käytetään sen seksuaalisessa merkityksessä 'olla yhdynnässä, naida', vaikka verbillä on myös muitakin merkityksiä, kuten 'asettaa, siirtää, sijoittaa'. Analyysinsä perusteella Kärkkäinen pitää mahdollisena muutosta, joka

saattaa olla käynnissä *panna*-verbin taivutusparadigmassa, sillä kyseinen verbi on polyseeminen. Tämä tarkoittaa sitä, että verbi taipuisi eri tavoin riippuen siitä, käytetäänkö sitä merkityksessä 'laittaa' vai 'olla yhdynnässä'. Tällöin sanat eroaisivat myös eri leksemeiksi. (Kärkkäinen 2018: 2, 9, 20–21; KS 2020 s.v. *panna*.)

Maria Sirviö (2018) tutki kandidaatintutkielmassaan verbien *purra*, *surra*, *tulla* ja *mennä* vokaalivartaloistumista NUT- ja TU-partisiipeissa. Hän selvitti keskustelupalsta-aineistosta vokaalivartaloisten muotojen lause- ja lausekeyhteyksiä sekä sitä, onko vokaalivartaloistuminen yleisempää yleisissä perussanoissa (*tulla*, *mennä*) vai harvinaisemmissa perussanoissa (*purra*, *surra*). Selvisi, että verbien *purra* ja *surra* vokaalivartaloiset muodot olivat keskustelupalsta-aineistossa yleisempiä kuin *tulla*- ja *mennä*-verbien vokaalivartaloiset muodot. Sirviön analyysistä kävi myös ilmi, että perfektin indikatiivin yksikön ja monikon kolmannen persoonan muodoista löytyi eniten vokaalivartaloisia muotoja. (Sirviö 2018: 31.)

Inka Keränen (2019) selvitti kandidaatintutkielmassaan vokaalivartalomuotojen hyväksyttävyyttä nominijohdosten partitiivimuodoissa, joissa kuuluisi norminmukaisesti olla konsonanttivartalo. Keränen tutki myös johdinmorfeemin produktiivisuuden vaikutusta vokaalivartaloistuneen muodon hyväksyttävyyteen. Lisäksi hän tutki, vaikuttaako johdoksen leksikaalistuminen vokaalivartaloisten, produktiivisten johdostyyppien muotojen luontevuuteen. Hän teetti kyselytutkimuksen 56:lle Oulun yliopiston opiskelijalle. Keränen tutki johtimia *-in*, *-tOn*, *-(e)liAs* ja *-llinen*. Tarkasteltavina sananmuotoina Keräsen tutkimuksessa olivat muun muassa **kauneimpaa*, **olemattomaa*, **kohteliaata* ja **rauhallisea*. Keräsen tutkimustulokset antavat viitteitä siitä, että vokaalivartalo on sitä todennäköisempi, mitä produktiivisempi johdin on. Luontevimpina pidettiin vokaalivartaloisia superlatiivijohdoksia, kuten muotoa **suurimpaa*. Leksikaalistuneisuudella ei sen sijaan ollut juurikaan vaikutusta vokaalivartaloisen muodon luontevana pitämiseen. (Keränen 2019: 1–2, 14, 20, 22.)

Emma-Katariina Korja (2019) tutki kandidaatintutkielmassaan verbien *nähdä*, *tehdä*, *tulla*, *mennä*, *purra* ja *surra* lyhyiden A-infinitiivimuotojen vokaalivartaloistumista. Hän selvitti, esiintyykö keskustelupalstoilla vokaalivartaloistuneita A-infinitiivimuotoja enemmän yleisemmissä (*nähdä*, *tehdä*, *tulla*, *mennä*) vai harvinaisemmissa (*purra*, *surra*)

perussanoissa. Lisäksi hän selvitti myös sitä, mitkä ovat vokaalivartaloistuneiden A-infinitiivien yleisimmät syntaktiset tehtävät. *Nähdä*-, *purra*- ja *surra*-verbit tuottivat eniten vokaalivartaloistuneita A-infinitiivimuotoja. Eniten osumia oli *nähdä*-verbillä eli **näkeä*-muodolla. Korjan aineistossa on esimerkiksi lause *Kun puhutaan narsismista, niin alkaa näkeä sitä jokapuolella*. Verbiketju oli Korjan tutkimuksen A-infinitiivien yleisin syntaktinen tehtävä. Muita syntaktisia tehtäviä olivat muun muassa subjekti, objekti ja substantiivin määrite. (Korja 2019: 1, 18, 32.)

Essi Pöyhtäri (2019) tutki kandidaatintutkielmassaan verbien *tulla*, *nähdä*, *tehdä*, *surra* ja *purra* vokaalivartaloistumista potentiaalimuodoissa. Aineistona Pöyhtäri käytti keskustelupalstakorpusta. Hän tutki, onko vokaalivartaloistuneita muotoja enemmän yleisemmissä perussanoissa (*tulla*, *tehdä*, *nähdä*) vai harvinaisemmissa perussanoissa (*purra*, *surra*). Lisäksi hän tutki, miten kyseisten verbien vokaalivartaloistuneet potentiaalit jakautuvat muotoryhmiin. Selvisi, että potentiaalinen vokaalivartaloistuminen on yleisempää verbeissä *tulla*, *tehdä* ja *nähdä*, jotka ovat yleisempiä perussanoja. *Tulla*-verbin vokaalivartaloistuminen (esim. **tulene*- ja **tullene*-) oli Pöyhtäriin aineistossa laajinta. Aineistossa oli yhteensä 1 080 tulosta, mutta niistä vain yksi oli harvinaisemmaksi perussanaksi luokiteltavan *purra*-verbin vokaalivartaloistunut muoto **purene*-. Muotoryhmistä suurin oli yksikön 3. persoona. (Pöyhtäri 2019: 1, 18, 25, 29–30.)

Aunemaria Ylitalo (2020) tutki kandidaatintutkielmassaan lekseemien *lapsi* ja *mies* vokaalivartaloistuneita partitiiveja (**lapsea*, **mieheä*) keskustelupalsta-aineistossa. Hän tutki, millaisia syntaktisia tehtäviä vokaalivartaloistuneilla muodoilla on. Hän selvitti myös sitä, käyttäytyvätkö vokaalivartaloistuneet muodot samalla tavoin keskenään. **Lapsea* esiintyi useammassa syntaktisissa konteksteissa kuin toinen tutkittava lekseemi **mieheä*. Objekti ja adposition täydennys olivat yleisimmät tehtävät, joissa kummatkin lekseemit esiintyivät. Esimerkiksi lauseessa – *lapsea opetetaan muualla* **lapsea*-muoto toimii lauseen objektina. (Ylitalo 2020: 1, 16, 24.)

Maria Sirviö (2020) tutki pro gradu -tutkielmassaan *surra*-verbin vokaalivartaloistumista NUT- ja TU-partisiippimuodoissa. Hän käytti aineistonaan keskustelupalstakorpusta ja sisällytti analyysiinsä niin norminmukaiset kuin -vastaisetkin muodot. Sirviö tutki, missä konteksteissa norminmukaisia *surra*-verbin NUT- ja TU-partisiipin muotoja (esim. *sur-*

rut, surtu) esiintyy. Vastaavasti hän tutki kyseisen verbin norminvastaisten (esim. **surenut, *surettu*) muotojen konteksteja. Hän selvitti, onko vokaalivartaloistuneilla muodoilla jokin tietty morfosyntaktinen tai morfologinen konteksti. Lisäksi hän analysoi, miten norminvastaisten muotojen kontekstit eroavat norminmukaisista konteksteista. Erityisesti NUT- ja TU-partisiippien yksikkömuodot olivat Sirviön tutkimuksessa suuressa roolissa. Sirviön analyysistä selvisi, että *surra*-verbin norminmukaiset ja -vastaiset NUT-partisiipit ovat usein nominatiivimuotoisia. Ne esiintyvät useimmiten osana liittomuotoa, kuten perfektiä. Konsonantti- ja vokaalivartaloiset TU-partisiipit esiintyvät nominatiivi- ja partitiivimuotoisina. Yleisimpinä morfosyntaktisina konteksteina TU-partisiipit esiintyvät temporaalirakenteessa tai jonkinlaisen verbiliiton osana. Morfologisilta ja morfosyntaktisilta konteksteiltaan norminmukaiset ja -vastaiset muodot olivat samankaltaisia. (Sirviö 2020: 1, 85.)

2. TEOREETTINEN TAUSTA JA TUTKIMUSAINEISTO

Seuraavassa luvussa 2.1. kerron vokaali-, konsonantti- ja alivartaloista, sillä ne ovat tutkimani kielen muutoksen kannalta tärkeässä roolissa. Esittelen myös tutkimani NUT-partisiipin antaen aineistoesimerkkejä sen tyypillisimmistä tehtävistä lauseessa. Tämän jälkeen siirryn käsittelemään läheisesti sanavartaloihin liittyvää kielen muutosta (luku 2.2.). Luvussa 2.3. esittelen tutkimusaineistoni.

2.1. Sanavartalot ja NUT-partisiippi

Vartalo on sananmuodon jäljelle jäävä osa, kun taivutustunnukset on poistettu. Suomen kielen keskeisimmät sanavartalotyypit ovat vokaalivartalo ja konsonanttivartalo. Vokaaliin päättyvää sanavartaloa kutsutaan vokaalivartaloksi. Vokaalivartalo on kaikilla suomen kielen sanoilla, jotka taipuvat. Konsonanttivartaloksi taas kutsutaan sanavartaloa, joka päättyy konsonanttiin. Konsonanttivartalossa myös perään liittyvän suffiksin tulee olla konsonanttialkuinen. (Koivisto 2013: 98, 100–101, 105.) Tutkimallani *nähdä*-verbillä on vahvan ja heikon vokaalivartalon lisäksi myös konsonanttivartalo. Heikko vokaalivartalo on *näe*-. Vahva vokaalivartalo on puolestaan *näke*-. Verbin konsonanttivartalo on *näh*-, ja se esiintyy NUT-partisiipin tunnuksen edellä.

Alivartaloksi kutsutaan sanan uutta vartaloa, joka muodostuu, kun eräät tunnukset liittyvät vartaloon. Tällaisia tunnuksia voivat olla esimerkiksi monikon tunnukset *i* ja *j*. (VISK 2008 § 54.) *Näh+ny(t)*- on norminmukainen NUT-partisiipin alivartalo, joka sisältää partisiipin tunnuksen. *Näh+nee*- on norminmukainen NUT-partisiipin alivartalo, joka sisältää potentiaalin tunnuksen. Alivartalo *näh+ny(t)*¹ edustuu yksikön nominatiivin ja partitiivin edellä. Alivartalo *näh+nee*- sen sijaan edustuu yksikön nominatiivia ja partitiivia lukuun ottamatta kaikkien muiden yksikön sijamuotojen edellä, mutta niiden lisäksi myös monikon nominatiivin tunnuksen edellä. Norminmukainen monikollinen alivartalo on puolestaan *näh+ne+i*-. *Näh+ty*- on norminmukainen alivartalo, johon on liittyneenä TU-partisiipin tunnus.

¹ Koska puhekielessä yksikön nominatiivit ovat usein loppuheittoisia, olen merkinnyt loppu-*t*:n sulkeisiin.

**Näke+ny(t)* ja **näke+nee-* ovat innovatiivisia *nähdä*-verbin NUT-partisiipin yksikön alivartaloja. *Nähdä*-verbin yksikön NUT-partisiipin innovatiivisia alivartaloja ovat myös geminaatan sisältävät vahva- ja heikkoasteiset muodot **näke+nnny(t)* ja **näe+nnny(t)*. Joissakin NUT-partisiipin innovatiivisissa alivartaloissa onkin norminvastaisesti heikkoasteinen *nähdä*-verbin vokaalivartalo. Esimerkiksi **näe+nnee-* on *nähdä*-verbin NUT-partisiipin yksikön innovatiivinen alivartalo, jossa on norminvastaisesti heikkoasteinen *nähdä*-verbin vokaalivartalo ja geminoitunut NUT-partisiipin tunnus. **Näke+nnee-* on edellä esitellyn **näennee*-muodon vahva-asteinen variantti. Geminaatallisuus johtuu siitä, että puhutussa kielessä voi esiintyä geminoituneita NUT-partisiipin tunnuksia (VISK 2008 § 27). **Näke+ne+i-* on *nähdä*-verbin NUT-partisiipin innovatiivinen monikon alivartalo. Monikollisia alivartaloita edustavat myös vahva- ja heikkoasteiset **näke+nne+i-* ja **näe+nne+i-*. Edellä mainitut innovatiiviset alivartalomuodot toimivat tutkimukseni hakusanoina, lukuun ottamatta joissakin muodoissa olevaa loppu-*t*:tä. Tutkimusaineiston ja hakusanat esittelen tarkemmin luvussa 2.3.

Partisiipit ovat infiniittimuotoja, jotka taipuvat nominin tavoin ja toimivat toisinaan adjektiiveille ominaisissa tehtävissä (VISK 2008 § 521). Niillä on myös täysi luku- ja sijataivutus (VISK 2008 § 490). Täysi luku- ja sijataivutus tarkoittaa sitä, että partisiipin tunnuksen jälkeen voi alivartaloon liittyä monikon tunnus tai sijapäätte (esimerkiksi *näh+ne+i+lle*, *näh+ty+j+ä*). NUT-partisiippi on aktiivimuoto, kun taas passiivimuotoisesta NUT-partisiipista käytetään nimitystä TU-partisiippi. Muita partisiippeja ovat VA-partisiippi sekä agentti- ja kieltopartisiippi. (VISK 2008 § 122.) NUT-partisiippi kuvaa aiemmin tapahtunutta tilannetta suhteessa johonkin toiseen: *Katselin etuhampaansa menettänyttä pikkupoikaa* (VISK 2008 § 522).

Toisinaan partisiippi on adjektiivimaisempi, toisinaan puolestaan verbimaisempi. Verbiä voi muodostaa partisiippimuodon, mutta partisiipit voivat olla myös kiteytyneitä, kuten esimerkiksi lekseemi *hämmästynyt*. (Vilkuna 2000: 242.) Kun partisiippi on adjektiivimainen, luonnehtii se tilanteen sijaan ominaisuutta. Adjektiivimainen partisiippi saa adjektiivien tapaan määritteitä muodostaen adjektiivilausekkeen. (VISK 2008 § 632.) Tällainen tapaus on esimerkiksi adjektiivilauseke [*hyvin hämmästynyt*]. Adjektiivisesti toimivien partisiippien muodostamat lausekkeet toimivat samalla tavalla kuin adjektiivi-

lausekkeet. Tällaisia adjektiivisesti toimivia lausekkeitä ovat substantiivin määrite, predikatiivi ja predikatiiviadverbiaali. (VISK 2008 § 490.) Adjektiivit eivät voi toimia esimerkiksi moniosaisen predikaatin osana.

Predikaatti voi muodostua yhden verbin lisäksi kahdesta tai useammasta verbistä. Esimerkiksi liittomuodoissa ja verbiliitoissa on finiittinen apuverbi ja ei-finiittinen pääverbi. (VISK 2008 § 450.) Partisiipit voivat esiintyä verbiliitoissa sekä liittomuotojen pääverbeinä (VISK 2008 § 521). Seuraavassa aineistoni esimerkissä NUT-partisiippi esiintyy verbiliitossa: *Mieheltäsi ei kannata kysyä, hän haistaa kuitenkin palaneen käryä ja sitten joudut selittelemään miten **tulit näkeneeksi** sen ja sen numeron...* (S)². Seuraava aineistoni esimerkki on puolestaan havainnollistus verbin liittomuodossa esiintyvistä NUT-partisiipista: *Paavali **on näkenyt** harhoja, tai saanut sairauskohtauksen, tai kirjoitellut omiaan* (S). Esimerkeissä on finiittinen apuverbi sekä infiniittinen pääverbi, kuten liittomuodoissa ja verbiliitoissa tavallisestikin (VISK 2008 § 450).

Infinitiivimuotojen käyttäytymisessä on siis piirteitä sekä nomineista että verbeistä (VISK 2008 § 490). Nämä nomineille ja verbeille tyypilliset piirteet havainnollistuvat analyysiluvussa 3.2., jossa aineistoni partisiippimuodot edustuvat niin predikaatteina (esim. liittomuoto) kuin esimerkiksi adjektiiveille tyypillisissä tehtävissäkin (esim. predikatiiviadverbiaali).

2.2. Kielen muutos

Morfologiset muutosprosessit ovat hitaita, ja niiden syyt ovat usein kaukana kielihistoriassa. Vokaalivartaloistuminen on ilmiö, joka on nykysuomessa havaittavissa ja jossa konsonanttivartaloiset verbi- ja nominimuodot korvautuvat vokaalivartaloisilla varianteilla. (Paunonen 2003: 201.) Esimerkiksi muotojen **uutea*, **nuorea* ja **pieneä* on povattu tulevaisuudessa syrjäyttävän konsonanttivartaloiset varianttinsa *uutta*, *nuorta* ja *pientä* (Paunonen 2003: 202–203).

² Merkintä (S) esimerkin lopussa tarkoittaa sitä, että virke on Suomi-24-keskustelupalstalta.

Konsonanttivartalot ovat todennäköisesti syntyneet *e*:n sisäheiton aiheuttamana alkupe-
 räisistä vokaalivartaloista (Hakulinen 1979: 81). On viitteitä siitä, että konsonanttivartalot
 ovat ennen olleet yleisempiä kuin nykyään (Hakulinen 1979: 80). Esimerkiksi vielä 1500-
 luvulla sekä yksikön partitiivi että essiivi ovat olleet konsonanttivartaloisia: *uutta*, *uunna*.
 1800-luvulla vokaalivartalomuodot alkoivat kuitenkin esimerkiksi yksikön essiiveissä
 yleistymään: *uunna* ~ *uutena*. 1990-luvun lopulla konsonanttivartaloiset essiivit olivat jo
 kokonaan hävinneet vokaalivartaloisten muotojen tieltä. Sen sijaan yksikön partitiiveissa
 konsonanttivartalot olivat säilyneet 1990-luvun lopulle tullessa paremmin, vaikka niis-
 säkin oli jo tuolloin joitakin poikkeuksia, kuten *tuomea* (vrt. *tuonta*). (Paunonen 2003:
 202.) On myös sanoja, joissa vokaalivartalomuodot ovat syrjäyttäneet konsonanttivarta-
 lomuodot. Ilmiö on tiedostettu jo 1900-luvun aikana. Tällaisia tapauksia ovat esimerkiksi
 partitiivimuodot *sukseä* ja *riipseä* (vrt. **susta*, **ristä*). (Paunonen 2003: 204.) On pohdittu,
 että vokaalivartaloisten varianttien yleistymisessä olisi toisinaan kyse kadonneen *e*:n pa-
 lauttamisesta (Paunonen 2003: 236).

Huomionarvoista on, ettei muutos tapahdu kaikissa ryhmissä yhtäaikaaisesti, vaan konso-
 nanttivartaloiden vähittäinen väistyminen noudattaa omaa strukturaaliseen hierarki-
 aansa (Paunonen 2003: 207). Heikki Paunonen on esitellyt strukturaalisen reuna-alueen
 hypoteesin, jonka mukaan muutos tapahtuu todennäköisemmin niissä muotoryhmissä tai
 taivutustyypeissä, joissa on enemmän allomorfista vaihtelua. Muutos tapahtuu konso-
 nanttivartaloisuuden strukturaalisilla reuna-alueilla, minkä vuoksi sitä voidaan melko tar-
 kasti paikantaa. Kompleksisia ovat 2-tavuiset *e*-vartaloiset sanat, joissa vaihtelua on niin
 monikkovartalossa kuin yksikön nominatiivissakin (*kivi* : *kiven* : *kiveä* : *kivissä*). (Pauno-
 nen 2003: 207–208.) On myös mutkikkaampia tapauksia, joilla on vokaalivartalon lisäksi
 myös konsonanttivartalo ja joissa sanan vartalokonsonantti muuttuu. Muutosalttiilla alu-
 eella voi olla astevaihtelua (*käte-* : *käde-*), mutta myös muuta konsonanttivaihtelua (*yksi*
 : *yhden* : *yhtä* : *yksissä*). (Paunonen: 2003: 209.) Myös esiintymäfrekvenssillä on todettu
 olevan vaikutusta siihen, kuinka altis sana on muutoksille. Mitä harvinaisemmiksi sanat
 muuttuvat, sitä alttiimpia ne ovat muutoksille. (Paunonen 2003: 211.) On kuitenkin hyvä
 huomioida, että suomessa on myös 2-tavuisia *e*-vartaloisia sanoja, joiden vartalossa ei
 tapahdu allomorfista vaihtelua, esimerkiksi *nalle* : *nallen* : *nallea* : *nalleissa*. Tämä johtuu
 siitä, että kyseiset sanat ovat uudempia kuin ne sanat, joiden vartalossa *e* : *i* -vaihtelua *kivi*
 : *kiven* -tyyppisesti tapahtuu.

Tutkimani *nähdä*-verbi on kaksitavuinen *e*-vartaloinen sana. Sen järjestysnumero on 69 *Suomen kielen taajuussanastossa* (Saukkonen, Haipus, Niemikorpi & Sulkala 1979: 416). *Nähdä* luokitellaan myös yleisempiin perussanoihin ja tärkeäksi aistitoimintaa ilmaisevaksi verbiksi (Saukkonen ym. 1979: 9). Tutkimani verbi on taajaan käytetty, mikä teorian mukaan puoltaisi sen konsonanttivartaloisuuden säilymistä. Kyseisellä *e*-vartaloi-sella verbillä on kuitenkin konsonanttivaihtelun aikaansaamaa allomorfista vaihtelua (*näke-* : *näe-* : *näh-*). Paradigmassa näkyy myös tavuaseman muuttumisesta johtuva *k* : *h*-vaihtelu (*näke-* : *näh-*). Verbin vokaalivartaloisia NUT-partisiipin muotoja voisi osin selittää sen sanavartalossa tapahtuvalla allomorfiolla. Allomorfinen kompleksisuus Paunosen (2003: 208) mukaan altistaa muutoksille herkemmin. Huomionarvoista on kuitenkin se, että vaikka lekseemin taivutukseen liittyisi runsasta allomorfista vaihtelua ja se olisi frekvenssiltään pieni, ei se automaattisesti tarkoita muutosta lekseemin taivutuksessa. Muutosalttiuden voi ennustaa vasta laajemmasta kehyksestä. (Paunonen 2003: 216.)

Myös kontekstilla on kielen muutoksessa suuri rooli, ja se voi olla niin kielellinen kuin kielenulkoinenkin ympäristö. Analogia eli samanlaisuussuhde on usein kielellisten muutosprosessien perusta. (Koivisto 2013: 340.) Analogisiksi innovaatioiksi kutsutaan analogisia muodosteita, jotka poikkeavat normitetusta kielestä (Fertig 2013: 4). Tällaisia innovatiivisia muotoja ovat esimerkiksi tutkimani vokaalivartaloistuneet muodot **näkeneet* ja **näkenyt*. **Näkeneet* on analogiamuoto monikon nominatiiville *nähneet*, kun taas **näkenyt* on analoginen muoto yksikön nominatiiville *nähnyt*. Analogiamalleina toimivat siis sanat, jotka ovat jo olemassa olevia lekseemejä (Koivisto 2013: 225). Aineistoni perusteella *kokea*-verbin NUT-partisiippi *kokenut* esiintyy usein *nähdä*-verbin innovatiivisen NUT-partisiipin **näkenyt* kanssa (ks. s. 21). Kyseisessä kontekstissa *kokenut*-muoto toimii siis **näkenyt*-muodon analogiamallina.

Vaikka kielellisiä muutoksia selitetään lingvistisin perustein, täytyy kuitenkin muistaa, että muutokset toteutuvat yhteisössä (Paunonen 2003: 237). Prosessia tarkkailemalla voidaan saada lisätietoa vokaalivartaloistumisen etenemisestä (Paunonen 2003: 203). Kuten tämän luvun yhteydessä on tullut ilmi, on tutkimani *nähdä*-verbi 2-tavuinen *e*-vartaloinen sana. Lisäksi sillä on vartalossaan allomorfista vaihtelua, jonka konsonanttivaihtelu aiheuttaa. Partisiipin tunnus liittyy kyseisen verbin konsonanttivartaloon. Strukturaalista reuna-alueen hypoteesia soveltaen voidaankin todeta, että NUT-partisiipin tunnus liittyy

sanavartalon muutosalttiille alueelle, mikä oletettavasti edesauttaa vokaalivartaloistuneiden muotojen yleistymistä. On myös mahdollista, että kielenkäyttäjät kokevat konsonantivartalon (*näh-*) mutkistavan verbin taivutusta, minkä vuoksi he suosivat vokaalivartaloistunutta varianttia. *Näke-* on kuitenkin norminmukainen *nähdä*-verbin vokaalivartalo esimerkiksi aktiivin indikatiivin preesensin monikon 3. persoonassa, kuten *näke+vät*-taivutusmuodosta selviää. Paunosen (2003: 191) mukaan muun muassa morfologisten tunnusainesten selkeyden säilyttäminen, paradigman yhtenäisyyden tavoittelu sekä pyrkimys esimerkiksi vartaloallomorfien määrän vähentämiseen ovatkin syitä, jotka vaikuttavat morfologisten muutosten taustalla.

2.3. Tutkimusaineisto

Tutkimusaineistoni olen kerännyt Korp-sivustolta³ Suomi-24- ja Ylilauta-keskustelupalstakorpuksista. Olen käyttänyt laajennettua hakua ja tarkentanut sitä valitsemalla ”sana alkaa” -haun. Olen samaistanut pien- ja suuraakkoset, jotta ohjelma hakisi kaikki vokaalivartaloiset esiintymät riippumatta siitä, miten ne on kirjoitettu. Tutkimani Suomi24-palstan keskustelut ajoittuvat vuosille 2001–2017. Kyseinen Suomi24-aineisto sisältää 17 korpusta, joissa on 351 985 002 virkettä. Olen sisällyttänyt hakuihini myös Ylilauta-keskustelupalstan, josta tosin löytyi vain kaksi tulosta. Ylilauta-korpus on laajuudeltaan 2 219 311 virkettä ja ajalta 2012–2014. Käytän tutkielmassani esimerkkeinä kuitenkin vain Suomi24-palstan hakutuloksia.

Hakusanoina olen käyttänyt *nähdä*-verbin NUT-partisiipin innovatiivisia alivartaloja *näkeny*, *näkenee*, *näkenei*, *näkenny*, *näkennee*, *näkennei*, *näenny*, *näennee* ja *näennei*. Kuten luvussa 2.1. mainitsin, hakusanoissani ei ole joissakin muodoissa mahdollisesti esiintyvää loppu-*t*:tä. *Näkeny*-hakusanalla tavoittelin NUT-partisiipin yksikön nominatiiveja ja partitiiveja, mukaan lukien yksikön nominatiivien loppuheittoisia muotoja. *Näkenee*-muoto tuottaa puolestaan kaikki muut yksikön sijamuodot kuin *näkeny*-hakusana, mutta niiden lisäksi myös monikon nominatiivi -muotoiset hakutulokset. *Näkenei*-muodolla tavoittelin monikollisia hakutuloksia, jotka ovat muita kuin nominatiiveja. Hakusanojen *näkenny*,

³ Korp on Kielipankin konkordanssihakuhjelma osoitteessa <https://korp.csc.fi>.

näkennee, näkennei, näenny, näennee ja näennei tarkoituksena on ollut löytää geminaattillisia tapauksia. Koska tutkin keskustelupalstojen kieltä, joka on usein melko puhekielistä, on minun täytynyt huomioida loppuheittoisuuden lisäksi myös esimerkiksi NUT-partisiipissa tapahtuva geminaattillisuus. Esimerkiksi nasaaliäänteissä voi puhutussa kielessä esiintyä pituusvaihtelua: *saanu(t) : saannu* (VISK 2008 § 27). Hakusanojen *näenny, näennee* ja *näennei* vokaalivartalot ovat innovatiivisesti heikkoasteisia.

Huomasin jo alkuvaiheessa, että suuri osa saamistani tuloksista oli kirjoitusvirheellisiä, joten jouduin karsimaan lyöntivirheen sisältävät muodot analyysistäni. Etenkin hakusana *näkeny* löytyi useita kymmeniä lyöntivirheellisiä tuloksia, joissa kirjoittaja on tarkoittanut sanaa *näkemys*, mutta kirjoittanut sen virheellisesti (ks. esimerkit (1–2)). Aineistosta löytyi myös tapauksia, joissa kirjoittaja on todennäköisesti tarkoittanut *näkyä*-verbiä, mutta kirjoittanut sen virheellisesti (ks. (3)). Myös tällaiset tapaukset olen joutunut karsimaan aineistostani. On myös lauseita, joista en ole saanut selville, mitä kirjoittaja tarkoittaa (ks. (4)), sekä lauseita, joissa käytetään potentiaalia (ks. (5)). En ole sisällyttänyt myöskään tällaisia tapauksia aineistooni.

- (1) *Kerropa meille, millaisia **näkenyksiä** tällä vt-papilla on?* (S)
- (2) *Kiitos etukäteen avustasi ja **näkenyksestäsi**!* (S)
- (3) *Ei ole vielä muuten **näkenyt** laboratorio tuloksissa, kuin että verenpaino on koholla.* (S)
- (4) *Etkä **näkenee** ja suosittelen että äläpä testaa.* (S)
- (5) *ja myönnän, että jokainen **näkenee** huuhaan omalla tavallaan, joten olemassa olevaan on tyytyminen.* (S)

Taulukkoon 1 olen koonnut hakusanani ja analyysiini kelpaavien aineistoesiintymien lukumäärän. Kuten aiemmin mainitsin, olen joutunut karsimaan analyysistäni sinne kelpaamattomia tapauksia melko paljonkin: *näkeny*-muoto tuotti alun perin 253 tulosta, mutta joista kuitenkin vain 151 kelpasi aineistooni. *Näkenee*-muoto tuotti 159 tulosta, mutta 137 oli aineistooni kelpaavia. *Näkenei*-muodon yhdeksästä hakutuloksesta yhtä en sisällyttänyt aineistooni, sillä yksi täsmälleen sama lause oli Korpissa kahteen kertaan⁴. *Näkenny* tuotti kaksi hakutulosta, joista toinen kelpasi aineistooni. *Näkennee*- ja *näkennei*-hakusa-

⁴ Tämä johtuu siitä, että kirjoittaja on lainannut toista kirjoittajaa. Aineistossani on muutamia tapauksia, joissa kirjoittajat ovat lainanneet toisten kirjoittajien viestejä. Tästä johtuen joidenkin sanojen tuottamissa tuloksissa on täsmälleen samoja lauseita. Useampaan kertaan esiintyneet tapaukset olen laskenut aineistooni vain kerran.

nat eivät sen sijaan tuottaneet tuloksia. *Näenny* tuotti yhden aineistooni kelpaavan tuloksen. *Näennee*-muoto tuotti kaksi potentiaalimuotoa, joten hakusana ei tuottanut analyysiini sopivia hakutuloksia. *Näennei*-hakusanan tuottamat tulokset olivat kirjoitusvirheelisiä muotoja sanasta *näennäinen*, joten en sisällyttä myöskään tämän hakusanan tuloksia analyysiini. Taulukossa 1 on myös analyysiini kelpaavien hakutulosten yhteenlaskettu lukumäärä (298 tapausta).

TAULUKKO 1. Hakusanat ja niiden aineistoesiintymät.

Hakusana	Lukumäärä
<i>näkeny</i>	151
<i>näkenee</i>	137
<i>näkenei</i>	8
<i>näkenny</i>	1
<i>näkennee</i>	0
<i>näkennei</i>	0
<i>näenny</i>	1
<i>näennee</i>	0
<i>näennei</i>	0
Yhteensä	298

Taulukosta 1 nähdään, että *näkeny*- ja *näkenee*-muodot tuottivat selvästi eniten hakutuloksia. *Näkeny*-muoto tuotti eniten hakutuloksia. Esimerkeissä (6–7) *näkeny* toimii osana liittomuotoa. Taivutusmuodoltaan esimerkit (6–7) ovat yksikön nominatiiveja. Esimerkeissä (8–9) *näkenee*-muoto toimii osana referatiivirakennetta. Taivutusmuodoltaan esimerkit (8–9) ovat yksikön genetiivissä.

(6) *Itse olen **näkenyt** myös näitä edellisen elämän huokauksia.* (S)

(7) *Että näin minä olen kokenut ja **näkenyt** tämän maailman asiat.* (S)

(8) *Kirjoituksistasi päätellen voisi kuvitella kirjoittajan jo **näkeneen** maailmaa melko lailla.* (S)

(9) *Sellinen olisi kätevä, muistan joskus **näkeneeni** sellaista ainetta, mutta nyt en ole mistään löytänyt.* (S)

Näkenei-hakusana tuotti jo selvästi vähemmän tuloksia. Esimerkissä (10) **näkeneiden* määrittää substantiivia ja on taivutukseltaan monikon 1. genetiivissä. Hakusanat *näkenny* ja *näenny* tuottivat – kirjoitusvirheistä huolimatta – kumpikin yhden aineistooni kelpaavan tuloksen. Esimerkeissä (11–12) ne esiintyvät osana liittomuotoa ollen taivutusmuodoiltaan yksikön nominatiiveja. *Näennee*-muodon tuottamat kaksi tulosta (ks. (13–14))

olivat molemmat potentiaalimuotoja, joten en sisällyttä niitä analyysiini. Ne olivat kuitenkin innovatiivisesti vokaalivartaloisia muotoja, joita Essi Pöyhtäri (2019) on tutkinut kandidaatintutkielmassaan. Pöyhtäriin tutkimuksessa mukana oli hakusana *näenne*, joka on *nähdä*-verbin potentiaalinen alivartalon analogiamuoto (Pöyhtäri 2019: 6, 21–22).

- (10) *Niistä juurikin usein keskustellaan vähän jo elämää **näkeneiden** pöydässä.* (S)
- (11) *En **näkenny** kettään, vaikka etin paikkaa ihan navigaattorilla.* (S)
- (12) *Kiinnostava se oli jokatapauksessa, vahinko että maiitsemasi ohjelmaa en ole **näennyt**...* (S)
- (13) *Vaikka kommenttisi taisi olla toiselle, **nüennee** lukea sen tuostakin :)* (S)
- (14) *Oho, sori, tuo piti menemän toiselle, mutta **nüennee** lukea sen tuostakin :)* (S)

3. ANALYYSI

Analyysiluvuissa tarkastelen vokaalivartaloistuneiden NUT-partisiippimuotojen morfologisia ja morfosyntaktisia konteksteja. Luvussa 3.1. erittelen aineistossani esiintyvät vokaalivartaloiset *nähdä*-verbin NUT-partisiipit niiden taivutusmuotojen mukaan. Erittelen aineistoesiintymät lisäksi sen mukaan, ovatko ne yksikkö- vai monikkomuotoisia. Luvussa 3.2. ryhmittelen muotoja niiden lauseenjäsentehtävien mukaan.

3.1. Morfologiset kontekstit

Etenen käsittelemällä ensin aineistoni yleisimmät taivutusmuodot. Niiden tarkastelun jälkeen esittelen aineistossani harvinaisemmat taivutusmuodot. Morfologisten kontekstien tarkastelun jälkeen käsittelem tietyille muotoryhmille tyypillisiä morfologisia piirteitä, mikä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että esittelen aineistoni yksikön genetiivien kanssa esiintyvät possessiivisuffiksit. Tämän luvun lopussa esittelen myös **näkenyt-* ja *kokenut-* partisiippimuotojen yhteisiä esiintymiä aineistossani.

Taulukkoon 2 olen koonnut hakusanat, jotka ovat tuottaneet analyysiini kelpaavia tuloksia. Taulukossa on eriteltyinä muotoryhmät niiden yksikkö- ja monikkomuotojen mukaan. Olen segmentoinut hakusanat, jotta niistä näkisi, millainen NUT-partisiipin tunnus misäkin muodossa näkyy.

TAULUKKO 2. Hakusanojen tuottamat muotoryhmät ja niiden lukumäärä aineistossa.

Muoto-ryhmä	Hakusanat ja niissä esiintyvä NUT-partisiipin tunnus				
	<i>näke+ny-</i>	<i>näke+nee-</i>	<i>näke+ne+i-</i>	<i>näke+nny-</i>	<i>näe+nny-</i>
yksikön nominatiivi	150	-	-	1	1
yksikön genetiivi	-	71	-	-	-
yksikön partitiivi	1	-	-	-	-
yksikön essiivi	-	19	-	-	-
yksikön translatiivi	-	5	-	-	-
yksikön illatiivi	-	1	-	-	-
yksikön ablatiivi	-	2	-	-	-
monikon nominatiivi	-	39	-	-	-
monikon genetiivi	-	-	2	-	-
monikon partitiivi	-	-	3	-	-
monikon elatiivi	-	-	1	-	-
monikon ablatiivi	-	-	1	-	-
monikon allatiivi	-	-	1	-	-

Kuten taulukosta 2 nähdään, yleisin taivutusmuoto, jossa aineistoni vokaalivartaloiset muodot esiintyvät, on yksikön nominatiivi (ks. (15)). Yhteensä yksikön nominatiiveja on aineistossani 152. Taulukko 2 osoittaa myös, että aineistoni geminoituneen tunnuksen sisältävät tapaukset ovat taivutukseltaan yksikön nominatiiveja.

(15) *Ilmeisesti ambulanssi kuskikin piti kuivalla kevät kelillä satasen rajoitusta liian alhaisena, jotta olisi **näkenyt** pillit tarpeelliseksi. (S)*

Taulukosta 2 havaitaan, että yksikön genetiivit ovat myös aineistossani taajaan esiintyvä muotoryhmä, sillä niitä on aineistossani 71. Suurin osa aineistoni yksikön genetiiveistä esiintyy possessiivisuffiksin kanssa. Nominatiivissa ja yksikön genetiivissä possessiivi-

suffiksi liittyy vahvaan vokaalivartaloon. Genetiivin päätte *-n* kuitenkin puuttuu possessiivisuffiksin edeltä. (VISK 2008 § 95.) Esimerkin (16) tapaus on muodoltaan yksikön genetiivi, mutta yksikön 1. persoonan possessiivisuffiksi (*-ni*) aikaansaa sen, että genetiivin päätettä ei voi segmentoida sanan vartalosta. Myös esimerkit (17–18) ovat yksikön genetiivejä. Esimerkin (17) partisiippimuotoon on liittyneenä yksikön 2. persoonan possessiivisuffiksi *-si*. Esimerkissä (18) on yksikön 3. persoonan possessiivisuffiksi (*-nsA*) liittyneenä partisiippimuotoon. Esittelen aineistoni possessiivisuffiksit ja niiden lukumäärän tarkemmin taulukossa 3 (s. 20).

(16) *Mutta sen verran enemmän uskon **näkeneeni** heitä, että voin sanoa kuvasi Kolkkalasta olevan aivan väärä.* (S)

(17) *En piittaa siitä luulitko **näkeneesi** unta.* (S)

(18) *suunnittelen matkaa sisiliaan mutta ystävättäreni oli naxoksessa ja kertoi **näkeneensä** paljon gikoloita??* (S)

Taulukko 2 osoittaa, että kolmanneksi eniten vokaalivartaloiset muodot esiintyvät monikon nominatiivissa: niitä on aineistossani 39 (ks. (19)). Yksikön essiivit ovat aineistoni neljänneksi yleisin muotoryhmä (ks. (20)), sillä niitä on aineistossani 19.

(19) *Me kieliaktiivit olemme **näkeneet** jos jonkinlaisia perusteluja pakkoruotsin puolesta vuosien varrella.* (S)

(20) *Varsinkin kerrostaloelämää **näkeneenü** oppi sen, että porukka muuttaa yhteenään.* (S)

Taulukosta 2 voi laskea, että yksikön partitiiveja, illatiiveja, translatiiveja ja ablatiiveja on aineistossani yhteensä 9 kappaletta. Niistä yksikön translatiivi (ks. (21)) on viidellä esiintymällään yleisin. Yksikön ablatiiveja on aineistossani 2 (ks. (22)). Yksikön illatiiveja ja partitiiveja on puolestaan yksi kumpaakin (ks. (23–24)). Esimerkki (23) on erityinen, sillä se on NUT-partisiipin komparatiivi illatiivissa. Se on aineistoni ainoa tapaus, jossa vokaalivartaloon on liittyneenä muutakin kuin NUT-partisiipin ja sijan tunnus (mikäli possessiivisuffiksillisia muotoja ei huomioida).

(21) *Parhaissa ystävissä tulee **näkeneeksi** syvemmälle ihmisyyteen.* (S)

(22) *— tyyppe ei näytä nälkää **näkeneeltä** —!* (S)

(23) *Sitten joskus rauhassa tutustua johonkuhun elämään **näkeneempään** ja ymmärtäväisempään, empaattisempaan ihmiseen.* (S)

(24) *— Vanhaa ja kaiken **näkenyttä** + kokenutta pakua nyt tahtoo löytyä niinmontaa erimoista kuin yksilöäkin.* (S)

Taulukosta 2 voi havaita, että monikon genetiivejä, partitiiveja, elatiiveja, ablatiiveja ja allatiiveja on aineistossani yhteensä 8. Niistä monikon partitiivi (ks. (25)) on kolmella esiintymällään yleisin. Monikon 1. genetiivin muotoja (*-i+den*) on aineistossani 2 (ks. (26)), kun taas monikon elatiiveja, ablatiiveja ja allatiiveja 1 kutakin. Esimerkeistä (27–29) nähdään aineistoni elatiivi-, ablatiivi- ja allatiivitapaukset.

(25) *Tässä lähemmässä näkemyksessä ensimmäisen maailmansodan **näkeneitäkin** olisi vielä elossa Messiaan näkyvän paluun tullessa syksyllä 2020.* (S)

(26) *Niistä juurikin usein keskustellaan vähän jo elämää **näkeneiden** pöydässä.* (S)

(27) *Meille ollaan kateellisia, koska näemme maailmaa ja maailmaa **näkeneistä** ei pidetä.* (S)

(28) *Kaipaisin alaa **näkeneiltä** ja kokeneilta vertailuja Tampereen TTVO:n, Turun Taideakatemian ja Helsingin Stadian väliltä AMK-tasoiseen elokuvakoulutukseen liittyen.* (S)

(29) *Kiitos oikein paljon vastanneille ja vaivansa **näkeneille**!!* (S)

Esimerkin (25) monikon partitiiviin on liittyneenä liitepartikkeli *-kin*. Liitepartikkelin (*-kin*, *-kAAn*) sisältäviä muotoja on aineistossani yhteensä 8, joista *-kin*-partikkelin sisältäviä tapauksia on 3 ja *-kAAn*-partikkelillisiä 5. Kyseiset liitepartikkelit ovat vapaasti sijoituvia liitteitä (VISK 2008 § 126), joten ei ole yllättävää, että ne esiintyvät myös aineistoni partisiippimuodoissa.

Taulukkoon 3 olen koonnut possessiivisuffiksin sisältävien tapausten lukumäärän (54 tapusta) aineistossani. Kuten mainitsin, suurin osa aineistoni yksikön genetiiveistä esiintyy possessiivisuffiksin kanssa. Edellisellä sivulla (s. 19) annoin esimerkin jokaisesta aineistossani esiintyneestä possessiivisuffiksista (ks. esimerkit (16–18)). Possessiivisuffiksin sisältävät muodot toimivat lisäksi osana referatiivirakennetta, mutta kerron syntaktisista konteksteista tarkemmin seuraavassa luvussa 3.2.

TAULUKKO 3. Aineistoni possessiivisuffiksilliset yksikön genetiivimuodot.

Possessiivisuffiksi	Lukumäärä
<i>-ni</i>	27
<i>-si</i>	6
<i>-nsA</i>	21
Yhteensä	54

Kuten taulukosta 3 huomataan, yksikön 1. persoonan possessiivisuffiksin (-*ni*) sisältäviä muotoja on aineistossani 27 eli eniten. Yksikön tai monikon 3. persoonan possessiivisuffiksin (-*nsA*) sisältäviä tapauksia on lähes yhtä paljon, sillä niiden lukumäärä on 21. Vähiten (6 kappaletta) on yksikön 2. persoonan possessiivisuffiksillisia (-*si*) tapauksia. Aineistossani on myös 17 kappaletta yksikön genetiivejä, joissa ei ole possessiivisuffiksia. Kyseisissä tapauksissa on pelkkä genetiivin päätte -*n* (ks. (30)).

(30) *juuri kuulin veneillä olevan pariskunnan näkeneen pelkät pelastusliivit kellu-
massa ja kun menivät niitä nostamaan niin liiveissä jokelteli pieni vauva.* (S)

Aineistossani on tapauksia, joissa vokaalivartaloineen *nähdä*-verbin NUT-partisiippi **näkenyt* esiintyy *kokea*-verbin NUT-partisiipin *kokenut* kanssa. Kokemukseni mukaan nämä verbit esiintyvät usein kielenkäytössä rinnakkain esimerkiksi *kokenut ja nähnyt* -tyyppi-
sesti. *Kokea*-verbin NUT-partisiippi on norminmukaisesti vokaalivartaloineen (*koke+nut*). On todennäköistä, että näitä verbejä rinnakkain käytettäessä konteksti edesauttaa myös innovatiivisen *nähdä*-verbin NUT-partisiipin **näkenyt* käyttöä. *Kokenut* toimii analogiamallina muodolle **näkenyt*. Kuten luvussa 2.2. tuli esille, on analogiassa kyse samanlaisuussuhteesta (Koivisto 2013: 340).

Taulukkoon 4 olen eritellyt taivutusryhmittäin tapaukset, joissa *nähdä*- ja *kokea*-verbi-
en NUT-partisiipit esiintyvät aineistossani yhdessä. Muotoryhmien lukumäärän lisäksi tau-
lukossa on partisiippimuotojen yhteenlaskettu lukumäärä (63 tapausta). Huomionarvoista
on, että partisiippimuodot esiintyvät aineistossani myös päinvastaisessa järjestyksessä
(*kokenut ja *näkenyt*).

TAULUKKO 4. **Näkenyt*- ja *kokenut*-partisiippien yhteiset esiintymät aineistossa.

Muotoryhmä	Lukumäärä
yksikön nominatiivi	44
yksikön genetiivi	4
yksikön partitiivi	1
yksikön essiivi	5
yksikön translatiivi	1
monikon nominatiivi	6
monikon partitiivi	1
monikon ablatiivi	1
Yhteensä	63

Taulukosta 4 voi nähdä, että suurimmaksi osaksi **näkenyt ja kokenut* -tapaukset ovat taivutukseltaan yksikön nominatiiveja, sillä niitä on aineistossa 44. Esimerkissä (31) yksikön nominatiivi -muotoisia partisiippimuotoja rinnastaa *ja*-konjunktio. Vastaavia *ja*-konjunktin sisältäviä tapauksia on aineistossani valtaosa, mutta rinnastukseen on käytetty myös yhdysviivaa, kauttaviivaa, konjunktiota *tai* sekä plusmerkkiä. Aineistossa on myös tapaus, jossa kieltosana *eikä* rinnastaa partisiippeja. Lisäksi yhdessä tapauksessa partisiipit esitetään pelkkää välilyöntiä käyttämällä rinnakkain.

(31) *Kampaaja oli about 60-vuotias, elämää **näkenyt ja kokenut** ihminen.* (S)

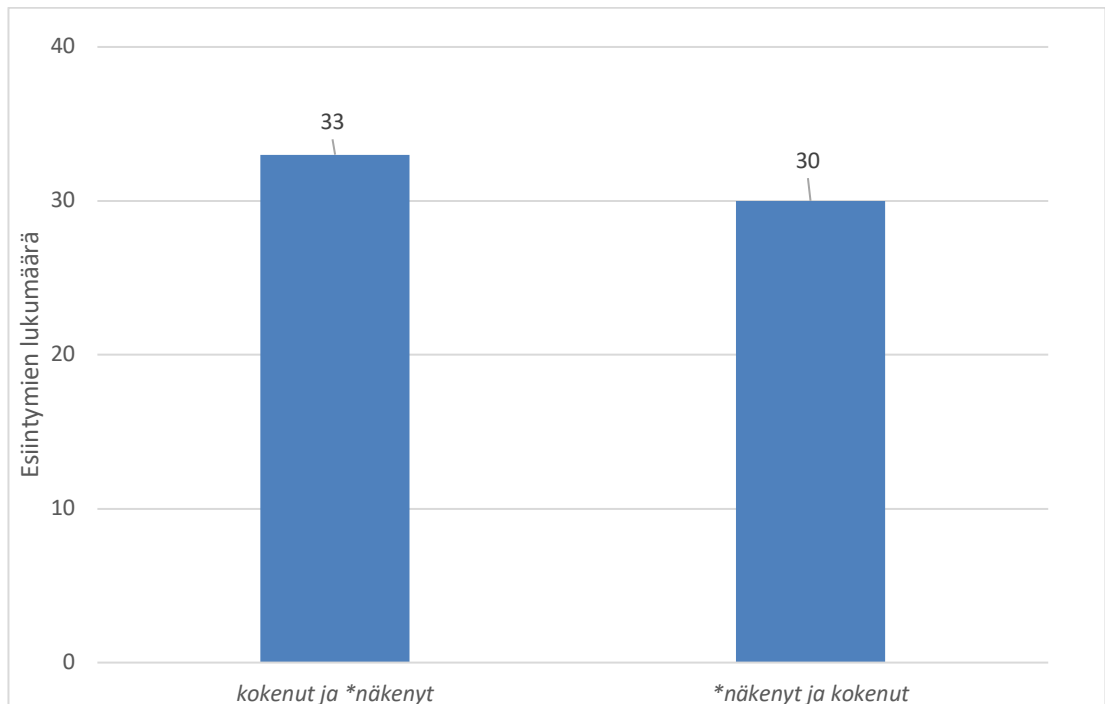
Taulukko 4 osoittaa, että muiden muotoryhmien edustus kyseisessä kontekstissa on huomattavasti alhaisempi. Toiseksi eniten **näkenyt-* ja *kokenut-*partisiippimuodot esiintyvät monikon nominatiivissa (ks. (32)), sillä niitä on aineistossa 6. Yksikön essiivejä ja genetiivejä lukuun ottamatta muiden taivutusmuotojen edustuksia on vain yksi kutakin. Esimerkki (33) havainnollistaa yksikön essiivissä olevaa *kokenut ja *näkenyt* -tapausta. Esimerkissä (34) on puolestaan yksikön genetiivi -muotoinen tapaus.

(32) *kaikista eniten rakastan työskentelyä vanhusten kanssa, he ovat **näkeneet ja kokeneet** elämässään kaikenlaista.* (S)

(33) *Elämää **kokeneena ja näkeneenä** tällä asenteella aion jatkaakin tällaisena "pehmona".* (S)

(34) *luulis noin **näkeneen ja kokeneen** tienneen...* (S)

Kuvio 1 havainnollistaa partisiippimuotojen keskinäistä järjestystä aineistossani. Kuten jo edellä tuli esille, ne esiintyvät aineistossani molemmissa järjestyksissä.

KUVIO 1. Partisiippimuotojen jakaantuminen järjestyksen mukaan.

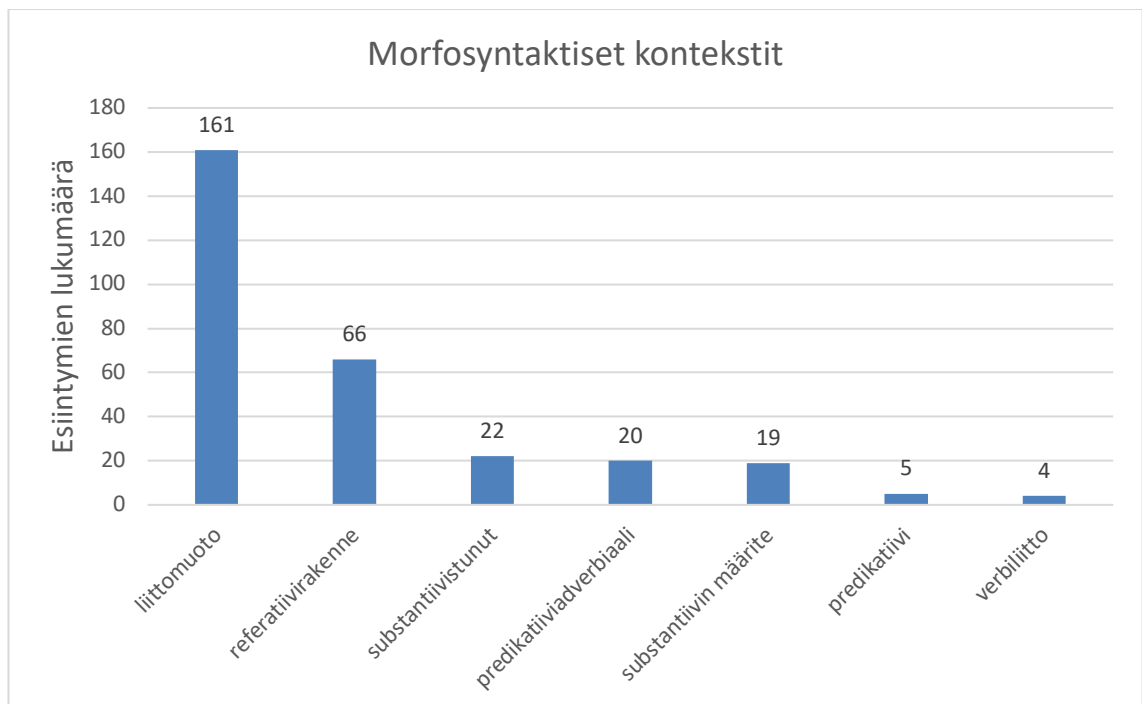
Kuviosta 1 nähdään, että *kokenut ja *näkenyt* -tapauksia on 33, kun taas **näkenyt ja kokenut* -järjestyksessä olevia tapauksia 30. Ne jakaantuvat siis hyvin tasaisesti aineistossani, mikä ei ole varsin yllättävää, sillä kokemukseni mukaan niitä voi käyttää ilman suurta merkityseroa kummassa järjestyksessä tahansa.

3.2. Morfosyntaktiset kontekstit

Seuraavaksi tarkastelen aineistoni morfosyntaktisia konteksteja. Ryhmittelen aineistoani sen mukaan, minkälaisessa lauseenjäsentehtävässä vokaalivartaloistunut *nähdä*-verbin NUT-partisiippi esiintyy. Kuten morfologisten kontekstienkin yhteydessä, etenen myös tämän luvun analyysissä yleisemmistä tapauksista harvinaisempiin. Morfosyntaktiseen analyysiin kelpaavien muotojen lukumäärä on yhden verran pienempi (297) kuin morfologisten. Tämä johtuu siitä, että yhtä tapausta en voinut luokitella morfosyntaktisesti, sillä

se ei esiintynyt missään lausekontekstissa, vaan pelkästään yksittäisenä partisiippimuotona. Se oli kuitenkin taivutusmuodoltaan yksikön essiivissä (**näkeneenä*), joten morfologiseen analyysiin se kelpasi.

Kuvioon 2 olen koonnut aineistoni morfosyntaktiset kontekstit, joita ovat liittomuoto, referatiivirakenne, substantiivistunut rakenne ja verbiliitto. Edellä mainittujen lisäksi aineistossani on myös adjektiiveille tyypillisiä tehtäviä, joita ovat predikatiiviadverbiaali, substantiivin määrite sekä predikatiivi.

KUVIO 2. *Nähdä*-verbin NUT-partisiipin morfosyntaktiset kontekstit.

Kuten kuviosta 2 voi nähdä, verbin liittomuoto on aineistossani yleisin vokaalivartaloituneen *nähdä*-verbin NUT-partisiipin morfosyntaktinen konteksti. Liittomuotoja on aineistossani yhteensä 161. Tämä ei ole yllättävää, sillä kuten luvussa 2.1. tuli esille, liittomuoto on partisiippien yleinen syntaktinen tehtävä (VISK 2008 § 521). Aineistossani esiintyvät liittomuodot ovat perfekti, kielteinen imperfekti sekä pluskvamperfekti. Erityisesti perfektit edustuvat aineistossani, sillä yhteensä kielteisiä ja myönteisiä perfekteja on 125. Esimerkeissä (35–36) ovat myönteiset perfektimuodot, joissa *nähdä*-verbin NUT-partisiippi toimii liittomuodossa. Kielteinen imperfekti (ks. (37)) on 28 esiintymällään aineistoni toiseksi yleisin liittomuoto. Osa aineistoni *nähdä*-verbin NUT-partisiipeista

esiintyy ilman apuverbiä *olla* (ks. (38)). Tällaisia tapauksia en ole laskenut osaksi perfektejä, sillä kirjoittajan tarkoittamasta liittotempuksesta ei voi olla täysin varma. Tästä syystä olen luokitellut ne pelkiksi liittomuodoiksi.

(35) *Olen näkenyt tämän omin silmin.* (S)

(36) *Kuulehan nyt, Kartsa, jolla on suuri suu, ehket kuitenkin tiedä missä olen vierailut ja mitä olen näkenyt ja kokenut.* (S)

(37) *Tosin silloin kun olin laiha, en näkenyt sitä.* (S)

(38) *Mennyt naisten hyttiin, ja naiset näkeneet pojan epävarmuuden.* (S)

Liittomuotoja, joissa tempuksena on pluskvamperfekti, on aineistossani kaksi (ks. (39)). Kyseisen esimerkin verbi-idiomi (*nähdä vaivaa*) esiintyy osana liittomuotoa. Verbi-idiomit ovat moniosaisia predikaatteja, jotka koostuvat verbistä ja sen laajennuksesta. Tutkimani *nähdä*-verbi voi esiintyä verbi-idioimissa, vaikka se luokitellaan vähemmän idiomihakuiseksi verbiksi. (VISK 2008 § 454.) Ylipäätään aineistossani on joitakin verbi-idioimeja, jotka esiintyvät osana liittomuotoa (ks. (40–41)). Kyseisten esimerkkien (40–41) liittomuodossa esiintyvät verbi-idiomit *nähdä nälkää* ja *nähdä parhaaksi* ovat tempukseltaan perfektejä.

(39) *Kiitos kuitenkin sanoistasi, joiden eteen olit jälleen kerran näkenyt vaivaa ja ajatellut kertomaani.* (S)

(40) *ja nälkää olen näkenyt välillä kamalasti!* (S)

(41) *Olet tehnyt kuitenkin niin kuin olet parhaaksi näkenyt ja tiedän itse kuinka vaikeaa on imetyksen kanssa jos tukea ei saa.* (S)

Kuviosta 2 nähdään, että referatiivirakenne on 66 esiintymällään aineistoni toiseksi yleisin *nähdä*-verbin NUT-partisiipin morfosyntaktinen konteksti. Referatiivirakenne määritellään infiniittiseksi lausekkeeksi, joka korvaa *että*-lauseen ja jonka tunnistaa nipputunnuksesta *-vAn*, *-neen* tai *-tUn* (VISK 2008 § 538). Esimerkiksi havaintoa ilmaiseva *nähdä*-verbi voi usein saada referatiivirakenteen (VISK 2008 § 473).

Referatiivirakenteelle on tyypillistä objektina toimiminen. Useimmiten referatiivirakenteen saavat objektikseen ne verbit, joiden objekti *että*-lause voi olla. Kuten edellä tuli esille, tähän ryhmään kuuluu myös *nähdä*-verbi. (VISK 2008 § 538, 473.) Esimerkeissä (42–44) on referatiivirakenne, joka toimii lauseen objektina. Esimerkin (42) referatiivirakenteen nipputunnukseen *-neen* on liittyneenä yksikön 2. persoonan possessiivisuffiksi (*-si*), jolloin nipputunnus lyhenee muotoon *-nee*. Esimerkissä (43) on genetiivisubjekti

naisen. Genetiivi onkin referatiivirakenteen subjektin normaali sija (VISK 2008 § 539). Esimerkissä (43) ei ole possessiivisuffiksia. Sen sijaan siinä on yksikön genetiivin päätte *-n*. Esimerkissä (44) on puolestaan yksikön 1. persoonan possessiivisuffiksi (*-ni*), joka aikaansaa – kuten esimerkiksi (42) – nipputunnuksen *-neen* lyhenemisen muotoon *-nee*. Esimerkkilauseiden (42–44) kuvaama tapahtuma on päättynyt, mikä on tyypillistä *neen*-nipputunnuksen sisältäville referatiivirakenteille (VISK 2008 § 538).

(42) *tietenkin, jos uskot **näkeneesi** kalojen hyvinvoinnin, niin sitten uskot, emme me satavarmasti ole oikeassa!* (S)

(43) *Jopa tuttavani näki keskellä kirkasta päivää miehensä suutelevan toista naista, niin väitti naisen **näkeneen** harhoja.* (S)

(44) *Muistan vain yhen kerran **näkeneeni** enneunen.* (S)

Kuten kuvioista 2 nähdään, kolmanneksi eniten aineistossani on substantiivistuneita rakenteita (22 kappaletta). Substantiivistuneet partisiipit voivat saada esimerkiksi genetiivimuotoisia tai kongruoivia etumääritteitä (VISK 2008 § 521). Aineistoni substantiivistuneet NUT-partisiipit käyttäytyvät lauseissa subjektin tavoin esimerkiksi tekijänä (ks. (45–46)). Esimerkissä (45) substantiivistuneena rakenteena toimii [*netistä *näkeneet*], kun taas esimerkin (46) substantiivistunut rakenne [*noin *näkeneen ja kokeneen*] toimii genetiivisubjektina. Esimerkissä (47) on puolestaan nimimerkin kaltainen substantiivistunut rakenne [*erittäin kokenut ja *näkenyt*]. Aineistossani on muutamia samankaltaisia tapauksia, joissa partisiippilauseke [*kokenut ja *näkenyt ~ *näkenyt ja kokenut*] toimii osana nimimerkkiä (esimerkiksi *terveisin kokenut ja *näkenyt*). Tällaiset tapaukset olen luokitellut substantiivistuneiksi, sillä nimimerkit ovat nimiä ja nimet puolestaan substantiiveja. Esimerkin (48) substantiivistunut partisiippilauseke [*maailmaa *näkeneistä*] toimii lauseessa adverbiaalitäydennyksenä. Adverbiaalina toimiminen onkin yksi substantiivien lauseenjäsentehtävistä (VISK 2008 § 551).

(45) *Netistä **näkeneet** huomasi selvästi miten jani sanoi miralle kun mira kehui tätä todella hyväksi mieheksi jne, että niin sinäkin mutta frendinä.* (S)

(46) *luulis noin **näkeneen** ja kokeneen tienneen ...* (S)

(47) *Toivoo erittäin kokenut ja **näkenyt**.* (S)

(48) *Meille ollaan kateellisia, koska näemme maailmaa ja maailmaa **näkeneistä** ei pidetä.* (S)

Kuviosta 2 nähdään, että *nähdä*-verbin NUT-partisiipit esiintyvät myös predikatiiviadverbiaaleina, substantiivin määritteinä sekä predikatiiveina. Nämä ovat tehtäviä, jotka

ovat adjektiiviveille tyypillisiä. Adjektiivimainen partisiippi voi saada adjektiiviveille tavanomaisia astemääritteitä (VISK 2008 § 521). Toisinaan on kuitenkin vaikeaa määrittää rajaa siihen, milloin partisiippi lakkaa olemasta verbi ja muuttuu adjektiiviksi (Koivisto 1987: 26). Jos partisiippipohjainen sana ei saa täydennyksiä tai määritteitä, ei aina voida olla varmoja siitä, onko kyseessä verbi- vai adjektiivikäyttö. Kuitenkin esimerkiksi komparaatio tai jotkut astemääritteet, kuten *erittäin*, kertovat toisinaan siitä, että partisiippia on käytetty adjektiivisesti. (VISK 2008 § 632.)

Kuvio 2 osoittaa, että predikatiiviadverbiaaleja on aineistoni adjektiivimaisista tapauksista eniten (20 kappaletta). Predikatiiviadverbiaalit ovat subjektia tai objektia luonnehtivia täydennyksiä tai määritteitä. Ne voivat esiintyä essiivissä ja translatiivissa, mutta toisinaan myös allatiivissa ja ablatiivissakin. (VISK 2008 § 974.) Esimerkeissä (49–51) on predikatiiviadverbiaali, joka toimii sille tyypillisissä essiivi-, translatiivi- ja ablatiivisijoissa. Esimerkissä (49) on predikatiiviadverbiaalilauseke [*Alkoholin vaikutusten erittäin paljon *näkeneenä*]. Esimerkissä (49) essiivisijainen predikatiiviadverbiaali [**näkeneenä*] luonnehtii subjektia, jota ei kuitenkaan ole – muutoin kuin verbin persoonapäätteessä – pantu ilmi. Esimerkissä (50) on predikatiiviadverbiaalilauseke [*liian kaiken *näkeneeksi –*]. Esimerkissä (50) on päälause ja kaksi rinnasteista konjunktiolauseetta. Sivulauseiden yhteinen subjekti on [*sielu*]. Subjekti on jätetty jälkimmäisestä konjunktiolauseesta elliptisesti pois, mutta siltikin predikatiiviadverbiaali luonnehtii sitä. Rinnasteisissa lauseissa ellipsi onkin tyypillinen (VISK 2008 § 1177). Esimerkin (51) ablatiivisijainen predikatiiviadverbiaali [*nälkää *näkeneeltä*] luonnehtii subjektia [*tyyppi*].

(49) – – *Alkoholin vaikutusten erittäin paljon **näkeneenä** ja alkoholistien kanssa tekemisissä olevana totean vain että pitäisi kieltää koko juoma kaikissa muodoissaan!* (S)

(50) *Siksi juurikin en halua kokeilla jokaista naapurin maijaa jotta sielu pysyisii puhtaana eikä tulisi liian kaiken **näkeneeksi** ja kokeneeksi.* (S)

(51) *missä ovat kärsivät naiset ja lapset, joilla ei ole suvakkien järjestämää ohituskaistaa Suomeen...tyyppi ei näytä nälkää **näkeneeltä**...täti paapoo...voi vittu!* (S)

Kuviosta 2 havaitaan, että substantiivia määrittävä partisiippi on aineistoni adjektiivimaisista rakenteista toiseksi yleisin (19 kappaletta). Esimerkissä (52) partisiippilauseke [*kaikkea *näkenyt*] toimii määritteenä substantiiville *sivari*. Esimerkissä (53) substantiivia *pa-kua* määrittää partisiippilauseke [*kaiken *näkenyttä + kokenutta*]. Esimerkissä (54) on

substantiivi *neropatti*, jota partisiippilauseke [*kaiken *näkenyt ja kokenut*] määrittää. Esimerkissä (55) on substantiivisia *ihminen* määrittävä partisiippilauseke [*Afrikassa nälkää *näkenyt*].

(52) *Hehee, kaikkea näkenyt sivari* (S)

(53) – – *Vanhaa ja kaiken näkenyttä + kokenutta pakua nyt tahtoo löytyä niinmontaa erimoista kuin yksilöäkin.* (S)

(54) *Vaatimukset ovat ihan pilvissä, täytyy olla kaiken näkenyt ja kokenut kansainvälinen neropatti, joka hanskaa kaiken, kirjanpidosta vesiväreihin ja nettisivuista hiekkaveistoksiin.* (S)

(55) *Ymmärtäisin, jos tänne kirjoittaisi joku Afrikassa nälkää näkenyt ihminen, mutta sinä, sinulla ei ole siihen mitään oikeutta.* (S)

Kuviosta 2 voi nähdä, että predikatiivi on aineistoni adjektiivimaisista rakenteista harvinaisin (5 kappaletta). Predikatiivi toimii kieliopillisissa sijoissa ja luonnehtii toista lauseenjäsentä, usein subjektia (VISK 2008 § 943). Esimerkissä (56) on subjektia [*pyörä*] luonnehtiva predikatiivi [*parhaat vuotensa *näkeny*]. Esimerkissä (57) relatiivilauseen subjektia [*joka*] luonnehtii predikatiivi [*kokenut ja *näkenyt*]. Esimerkissä (58) predikatiivina toimii lauseke [*nälkää *näkeneen näköinen*]. Esimerkissä (58) *nälkää *näkeneen* toimii genetiivitäydennyksenä suhteutusadjektiiville *näköinen*. Suhteutusadjektiivit ovat *-inen*-loppuisia adjektiiveja, jotka vertailevat ja suhteuttavat entiteettien ominaisuuksia. Usein suhteutusadjektiivien edellä on esimerkiksi genetiivisijainen täydennys. (VISK 2008 § 609.) Esimerkin (58) predikatiivi ei siis ole täysin samanlainen kuin aineistoni muut predikatiivit.

(56) *kamat mul on mut pyörä alkaa olla jo parhaat vuotensa näkeny* – – (S)

(57) *No, niin just, ja sinä olet täällä se joka on sitten se kokenut näkenyt, hohhoijjaa ...* (S)

(58) *Eipä se tehynkään puheenjohtaja ole nälkää näkeneen näköinen* – – (S)

Predikatiivi ja liittomuoto ovat tapauksia, jotka eivät aina eroa muodoltaan toisistaan (VISK 2008 § 536). Esimerkki (59) voisi olla kaksitulkintainen *halunut*-partisiippimuotoon asti. *Varmistanut* toimii kuitenkin liittomuodon osana: sillä on oma sivulause, joka toimii objektina. Tästä syystä esimerkki (59) kuuluu liittomuotoihin. Esimerkin (60) olen sen sijaan luokitellut predikatiiviksi, vaikka joidenkin tulkintojen mukaan se voisi olla liittomuotokin. Siinä predikatiiviksi voidaan käsittää partisiippilauseke [*koko maaliman kokenut ja *näkenyt*], sillä se luonnehtii subjektia [*joka*]. Myös sanajärjestys objektin kan-

nalta on predikatiivitulkintaa vahvistava. Esimerkiksi päinvastaisessa järjestyksessä [*kokenut ja *näkenyt koko maaliman*] nominaaliseen lausekkeeseen kuuluu [*koko maaliman*]. Sanajärjestys ei siis olisi neutraali liittomuototulkintaisena. Esimerkin (60) partiisiippimuodot taipuvat monikollisina partitiiviin: *dementiaa sairastavat mummot, jotka ovat jo koko maaliman kokeneita ja *näkeneitä*. Kyseinen piirre puoltaisi niiden predikatiivimaisuutta (Vilkuna 2000: 254). Toisaalta myös *dementiaa sairastavat mummot, jotka ovat jo koko maaliman kokeneet ja *näkeneet* olisi mahdollinen. Tällöin tapaus voisi olla liittomuoto. Tämä johtuu siitä, että liittomuodon osa ei ole monikollisen subjektin kanssa partitiivissa (Vilkuna 2000: 254). Subjektin luonnehtiminen ja sanajärjestys objektin kannalta ovat ominaisuuksia, joiden perusteella olen luokitellut esimerkin (60) predikatiiviksi. Esimerkin (60) kanssa samankaltainen on myös esimerkki (61). Esimerkin (61) olen luokitellut liittomuodoksi, vaikka se toisen tulkinnan mukaan voisi olla myös predikatiivi. Predikatiivin puolesta puhuisi partitiivimuoto monikollisen subjektin seurassa: *Sokeat ovat *näkeneitä*. Liittomuototulkintaa vahvistaisi monikollisen subjektin kanssa oleva monikon nominatiivi **näkeneet: Sokeat ovat *näkeneet*. Olen tulkinnut esimerkin (61) olevan liittomuoto, joka on tempukseltaan perfektissä.

(59) *Pitää olla kokenut, näkenyt, halunut ja varmistanut että ennen kuin multaa saadaan päälle tai ennen kuin papille sanoo -Tahdon, pitää miehen/naisen olla jaellut tavaroitaan edestä ja takaa, vierestä ja poikittain...mutta miksi?* (S)

(60) *dementiaa sairastava mummo, joka on jo koko maaliman kokenut ja näkenyt...* (S)

(61) *Sokea on näkeny.* (S)

Kuviosta 2 huomataan, että verbiliittoja on aineistossani vähiten (4 kappaletta). Verbiliitolla tarkoitetaan vakiintunutta rakennetta, jossa on apu- ja pääverbi (VISK 2008 § 451). Kaikissa neljässä aineistoni verbiliitossa apuverbinä toimii *tulla*. Useimmin apuverbeinä toimivatkin verbit *olla* ja *tulla* (VISK 2008 § 451). Esimerkeissä (62–63) predikaattina toimii verbiliitto. Esimerkeissä pääverbi ei kongruoi subjektien kanssa, mikä erottaakin verbiliiton liittomuodosta (VISK 2008 § 451).

(62) *Tota eilen näkemääsi en tullut näkeneeksi kylläkään.* (S)

(63) *Mieheltäsi ei kannata kysyä, hän haistaa kuitenkin palaneen käryä ja sitten joudut selittelemään miten tulit näkeneeksi sen ja sen numeron...* (S)

3.3. Yhteenveto

Tässä luvussa kertaan analyysilukujen 3.1. ja 3.2. tärkeimmät tulokset, teen johtopäätöksiä sekä vertailen saamiani tuloksia muihin tehtyihin tutkimuksiin. Luku 3.1. keskittyy tarkastelemaan aineistoni vokaalivartaloistuneiden *nähdä*-verbin NUT-partisiippien morfologisia konteksteja. Analyysini perusteella vokaalivartaloistuneen *nähdä*-verbin NUT-partisiipin yleisin morfologinen konteksti on yksikön nominatiivi. Aineistoni käsittää 298 tapausta, ja pelkästään yksikön nominatiivit (152 tapausta) kattavat siitä 51,0 %. Tältä osin hypoteesini osui oikeaan, sillä luvussa 1.1. arvelin, että vokaalivartaloistuneet muodot olisivat pääosin yksikön nominatiiveja. Myös Sirviön tutkimuksessa vokaalivartaloisten *surra*-verbien yksikön NUT-partisiippien yleisin muotoryhmä oli yksikön nominatiivi (92,3 %) (Sirviö 2020: 41). Aineistoni toiseksi yleisin muotoryhmä on yksikön genetiivi. Yksikön genetiivejä on aineistossani 71 kappaletta (23,8 %). Lisäksi aineistossani edustuvat myös monikon nominatiivit (13,1 %). Nominatiivi, genetiivi ja partitiivi ovat sijoja, jotka esiintyvät yleisimmin (VISK 2008 § 1227). Tämän vuoksi nominatiivien ja genetiivien runsas lukumäärä on odotuksenmukaistakin. Sen sijaan yksikkö- ja monikkomuotoisia partitiiveja on aineistossani yhteensä vain 4. Määrä on partitiivin yleisyyden huomioiden yllättävän pieni. Huomionarvoista on myös partisiippimuotojen **näkenyt ja kokenut ~ kokenut ja *näkenyt* yhteisesiintymien runsaus (63 tapausta). Prosentuaalisesti määrä on 21,1 % kokonaisaineistosta eli huomattavan korkea. Yhteisesiintymien runsautta selittänee osin analogia: *kokenut* toimii analogiamallina muodolle **näkenyt*.

Hakusanani tuottivat melko laajan sijavalikoiman, sillä yhteensä yksikkö- ja monikkomuotoryhmiä on tutkimuksessani 13. *Nähdä*-verbin tuottamien muotoryhmien lukumäärä on tutkimuksessani suurempi kuin Sirviön (2020) tutkimuksen vokaalivartaloisten *surra*-verbien. Sirviön tutkimuksen vokaalivartaloiset *surra*-verbin yksikön NUT-partisiipit edustuivat nominatiivissa, genetiivissä, essiivissä ja translatiivissa, kun taas verbin vokaalivartaloiset monikon NUT-partisiipit edustuivat vain nominatiivissa ja elatiivissa (Sirviö 2020: 41, 54). Sirviön tutkimuksessa korostuivat vokaalivartaloiset yksikön nominatiivit, sillä muiden vokaalivartaloisten yksikkömuotojen edustus oli vain 7,7 % (Sirviö 2020: 41). Sirviön tutkimuksen vokaalivartaloisista tapauksista monikon nominatiiveja oli 7,1 %, kun taas 1 tapaus (0,8 %) oli monikon elatiivi (Sirviö 2020: 75). Omassa tutkimuksessani edustuvat yksikön nominatiivit, mutta muiden yksikkömuotoryhmien

osuus kokonaisaineistosta (33,2 %) on sekin kohtuullisen suuri. Lisäksi monikkomuoto-ryhmät edustavat tutkimuksessani 15,8 %:n verran. *Nähdä*-verbin NUT-partisiippien morfologisten kontekstien runsasta lukumäärää voi osin selittää se, että kyseinen verbi on polyseeminen. Sen lisäksi, että *nähdä* ilmaisee aistihavaintoa, esiintyy se myös esimerkiksi verbi-idiomeissa kuvaannollisessa merkityksessä.

Tutkimukseni perusteella muutosta siis tapahtuu muissakin muotoryhmissä kuin yksikön nominatiivissa ja genetiivissä: esimerkiksi monikon nominatiivi, yksikön essiivi ja yksikön translatiivi ovat muutokselle alttiita. Essiivi ja translatiivi ovat frekvenssiltään pienempiä, mutta etenkin essiivitapausten osuus (6,4 %) on tutkimuksessani huomattavan korkea verrattuna muihin harvinaisempiin muotoryhmiin. Tämän perusteella voin todeta, että vokaalivartaloistumista tapahtuu myös harvinaisemmissa muotoryhmissä. Samaan tulokseen tuli myös Sirviö tutkimuksessaan (Sirviö 2020: 86). Harvinaisemmat muotoryhmät ovatkin muutokselle alttiita, sillä ne sijaitsevat luvussa 2.2. käsitellyllä strukturaalisella reuna-alueella (ks. Paunonen 2003: 216).

Edellä mainitut seikat huomioiden voinee tehdä varovaisen johtopäätöksen siitä, että *nähdä*-verbin NUT-partisiipin vokaalivartaloistuminen on edennyt joissakin muotoryhmissä melko pitkälle. Kuten luvussa 1.2. tuli esille, esimerkiksi Korjan tutkimus osoitti, että hänen tutkimistaan verbeistä (*nähdä, tehdä, tulla, mennä, purra* ja *surra*) *nähdä*-verbin vokaalivartaloistuminen A-infinitiivimuodoissa oli yleisintä (Korja 2019: 30). Aiemmat tutkimukset ovat antaneet viitteitä siitä, että erityisesti NUT- ja TU-partisiipit ovat muutokselle alttiita. Esimerkiksi Västin ja Palviaisen (tulossa) tutkimuksen sekä Liukkonen kandidaatintutkielman tulosten mukaan kielenkäyttäjät suhtautuvat myönteisesti **pu-renut*- ja **surettu*-muotoihin (Västi & Palviainen, tulossa; Liukkonen 2018: 15). Näiden seikkojen pohjalta ei ole yllättävää, että myös *nähdä*-verbin NUT-partisiipin vokaalivartaloistuminen on kielenkäyttäjien keskuudessa alkanut.

Strukturaalisen reuna-alueen hypoteesin mukaan harvinaisemmat sanat ovat alttiita muutokselle (Paunonen 2003: 211). Tutkimani *nähdä*-verbi on kuitenkin taajaan käytetty, joten tältä osin se ei täytä kaikkia vokaalivartaloistumiselle alttiiden lekseemien kriteerejä. Kuten luvussa 2.2. tuli esille, on kyseisellä verbillä vartalossaan konsonanttivaihtelua. Konsonanttivaihtelu puolestaan aiheuttaa verbin vartaloon allomorfaa. Lisäksi *nähdä* on

kaksitavuinen *e*-vartaloinen sana, jolla on vokaalivartalon lisäksi konsonanttivartalo. Kyseiset ominaisuudet lisäävät Paunosen (2003: 208–209) mukaan alttiutta vokaalivartaloistumiselle. Myös NUT-partisiipin tunnus liittyy vartalon muutosalttiille alueelle. Nämä syyt huomioiden on *nähdä*-verbin vokaalivartaloistuminen jopa odotettavaakin.

Luvussa 3.2. tarkastelin *nähdä*-verbin NUT-partisiipin morfosyntaktisia konteksteja. Analyysini perusteella liittomuoto (54,2 %) on *nähdä*-verbin NUT-partisiipin yleisin morfosyntaktinen tehtävä. Myös Sirviön tutkimuksessa *surra*-verbin NUT-partisiipin yleisin morfosyntaktinen tehtävä oli liittomuoto (Sirviö 2020: 85). Hypoteesini osui oikeaan, sillä aineistossani on eniten liittomuototapauksia, joista 77,6 % on tempukseltaan perfektejä. Sirviön (2020) tutkimuksen vokaalivartaloiset *surra*-verbin NUT-partisiipin yksikön nominatiivit esiintyivät yleisimmin osana liittomuotoa, jonka tempuksena on perfekti (75 %). Myös 70 % monikollisista vokaalivartalomuodoista oli Sirviön tutkimuksessa perfektejä. (Sirviö 2020: 41–42, 54.) En kuitenkaan huomioinut hypoteesissani kielteisten imperfektien edustusta, jotka kattavat liittomuototapauksista 17,4 %. Esimerkiksi Sirviön tutkimuksen vokaalivartaloisen yksikkömuotoisen *surra*-verbin toiseksi yleisin morfosyntaktinen tehtävä oli kielteinen imperfekti (Sirviö 2020: 42).

Aineistoni *nähdä*-verbin NUT-partisiipin toiseksi yleisin morfosyntaktinen konteksti on 66 esiintymällään referatiivirakenne (22,2 %). Muita *nähdä*-verbin NUT-partisiipin morfosyntaktisia konteksteja ovat substantiivistunut rakenne, adjektiiveille tyypilliset tehtävät sekä verbiliitto. Adjektiiveille tyypilliset tehtävät jaottelin predikaatiiviadverbiaaleihin, predikaatiiveihin sekä substantiivin määritteisiin. Adjektiivimaisista tehtävistä predikaatiiviadverbiaali on aineistossani yleisin. Verbiliitto on aineistoni harvinaisin morfosyntaktinen konteksti, sillä verbiliittoja on aineistossani vain 4. Tämä on hieman yllättävää, sillä kuten luvussa 2.1. tuli esille, partisiipit voivat tyypillisesti esiintyä verbiliitoissa (VISK 2008 § 521). Voinkin todeta, että vaikka tietyt morfologiset ja morfosyntaktiset kontekstit edustuvat aineistossani selvimmin, tapahtuu vokaalivartaloistumista aineistoni valossa myös muissa konteksteissa. Näin ollen muutos ei keskity pelkästään tiettyihin ympäristöihin. Sirviö (2020: 85–86) on tutkimuksessaan päätellyt, että vokaalivartaloistumista tapahtuu selvimmin lekseimin tietyissä morfosyntaktisissa ympäristöissä. Samansuuntaisen päätelmän on tehnyt myös **lapsea*- ja **mieheä*-partitiivimuotoja tutkinut Ylitalo kandidaatintutkielmassaan (Ylitalo 2020: 25).

4. PÄÄTÄNTÖ

Kandidaatintutkielmassani olen tutkinut *nähdä*-verbin NUT-partisiipin vokaalivartaloistumisilmiötä keskustelupalstakorpuksesta. Norminmukaisten *nähdä*-verbin NUT-partisiippien (mm. *nähnyt*, *nähneet*) sijaan olen tarkastellut norminvastaisia muotoja (mm. **näkenyt*, **näkeneet*). Olen kerännyt aineistoni Kielipankin Korp-hakuohjelmalla Suomi24- ja Ylilauta-keskustelupalstoilta. Hakusanoina olen käyttänyt *nähdä*-verbin NUT-partisiipin norminvastaisia alivartalomuotoja. Analyysiini kelpaavia tuloksia sain yhteensä 298. Tutkimuskysymykseni olivat seuraavat:

1. Missä morfologisissa konteksteissa *nähdä*-verbin NUT-partisiipin innovatiivista vokaalivartaloistumisilmiötä tapahtuu?
2. Millaisissa morfosyntaktisissa tehtävissä *nähdä*-verbin vokaalivartaloiset NUT-partisiippimuodot esiintyvät?

Vokaalivartaloisen *nähdä*-verbin NUT-partisiipin morfologisista konteksteista yksikön nominatiivi (**näkeny*, **näkenyt*) on aineistossani selkeästi yleisin muotoryhmä. Aineistossani edustuvat kuitenkin myös yksikön genetiivit (**näkeneeni*, **näkeneesi*, **näkeneensä* ja **näkeneen*) ja monikon nominatiivit (**näkeneet*). Liittomuoto (esim. *Olen *näkenyt tämän omin silmin* (S)) on aineistoni yleisin *nähdä*-verbin NUT-partisiipin morfosyntaktinen tehtävä. Aineistoni toiseksi yleisin morfosyntaktinen konteksti on referatiivirakenne (esim. *Muistan – – *näkeneeni enneunen* (S)). Muita *nähdä*-verbin NUT-partisiipin morfosyntaktisia konteksteja ovat substantiivistunut rakenne, adjektiiveille tyypilliset tehtävät sekä verbiliitto.

Keskustelupalsta-aineisto osoittautui hyödylliseksi aineistoksi vokaalivartaloistumisen tutkimiselle. Olen kuitenkin joutunut karsimaan lukuisia hakutuloksia analyysistäni, sillä esimerkiksi lähes puolet *näkeny*-hakusanan tuottamista tuloksista oli kirjoitusvirheellisiä muotoja sanasta *näkemys*. Lisäksi olen jättänyt analyysistäni pois tuloksia, joissa kirjoittaja on todennäköisesti tarkoittanut *näkyä*-verbiä. Toisinaan on ollut haastavaa pohtia, onko kirjoittaja tarkoittanut *näkyä*-verbiä vai *nähdä*-verbiä, sillä joissakin konteksteissa molemmat vaihtoehdot olisivat voineet sopia. Olen kuitenkin pyrkinyt analyysissäni johdonmukaisuuteen. Johdonmukaisuudella tarkoitan muun muassa sitä, että olen jättänyt

esimerkiksi selvät *näkyä*-tapaukset pois analyysistäni. Keskustelupalstojen puhekielisyydestä johtuen kaikista lauseista ei ole yksinkertaisesti voinut päätellä, mitä kirjoittaja tarkoittaa. Luonnollisesti olen jättänyt myös tällaiset tapaukset analyysini ulkopuolelle.

Aiemmat tutkimukset ovat antaneet viitteitä niin *nähdä*-verbin vokaalivartaloistumisesta kuin NUT- ja TU-partisiippienkin alttiudesta vokaalivartaloistumiselle. Nämä syyt voivat myös minua tutkimaan kyseistä verbiä tarkemmin. Vokaalivartaloisten *nähdä*-verbin NUT-partisiippien morfologisia ja morfosyntaktisia konteksteja ei ole aiemmin tutkittu, joten tältä osin tutkimukseni täyttää aukon vokaalivartaloistumisen tutkimuskentässä. Jotta vokaalivartaloistumisilmiöstä saisi yhä tarkemman kuvan, voisi jatkossa tutkimusta laajentaa tutkimalla vielä lisää eri verbejä ja nomineja. Oma tutkimukseni on keskittynyt yhteen verbiin, joten se ei voi antaa kokonaiskuvaa vokaalivartaloistumisilmiöstä, mutta se antaa kuitenkin suuntaa *nähdä*-verbin muutoksesta. Tutkimukseni on kuitenkin vahvistanut aiempien tutkimusten viitteitä *nähdä*-verbin vokaalivartaloistumisesta. Se on myös antanut omalta osaltaan suuntaa kyseisen verbin vokaalivartaloisten NUT-partisiippien tiettyjen morfologisten ja morfosyntaktisten kontekstien edustumisesta. Tutkimukseni perusteella *nähdä*-verbin NUT-partisiipin vokaalivartaloiset muodot edustuvat selvimmin tietyissä morfologisissa ja morfosyntaktisissa ympäristöissä, mutta muutosta tapahtuu myös muissa konteksteissa.

Jatkotutkimusta aiheestani voisi tehdä esimerkiksi laajentamalla aihetta TU-partisiippeihin, sillä niiden vokaalivartaloistumista en kandidaatintutkielmaani voinut mahduttaa. Lisäksi tutkimusta voisi laajentaa koskemaan myös moduksia, sillä esimerkiksi liittomuotojen apuverbien modukset vaihtelivat aineistossani. Sirviö (2020) on pro gradu -tutkielmassaan tarkastellut muun muassa liittomuodoissa esiintyvän *surra*-verbin NUT- ja TU-partisiippien apuverbien moduksia. Jotta ilmiön morfologisista ja morfosyntaktisista konteksteista saisi yhä luotettavamman kuvan, olisi hyödyllistä tarkastella norminmukaisia ja -vastaisia konteksteja, kuten Sirviö (2020) on tutkimuksessaan tehnyt. Vokaalivartaloistumisen tutkiminen antaa suuntaa kielen muutoksesta, mutta sitä on toistaiseksi tutkittu melko vähän. Tämän vuoksi lisätutkimus on tärkeää.

LÄHTEET JA LYHENTEET

- CRYSTAL, DAVID 2006: *Language and the Internet*. 2. painos. Cambridge: Cambridge University Press.
- FERTIG, DAVID 2013: *Analogy and morphological change*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
- HAKULINEN, LAURI 1979: *Suomen kielen rakenne ja kehitys*. 4., korjattu ja lisätty painos. Helsinki: Otava.
- KERÄNEN, INKA 2019: *Johtimen produktiivisuuden vaikutus suomen kielen vokaalivartalomuotojen hyväksyttävyyteen*. Kandidaatintutkielma. Oulun yliopiston suomen kielen oppiaine.
- KOIVISTO, HELINÄ 1987: *Partisiippien adjektiivistuminen suomen kielessä*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran toimituksia 474. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- KOIVISTO, VESA 2013: *Suomen sanojen rakenne*. Suomi 202. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- KORJA, EMMA-KATARIINA 2019: *Vokaalivartalojen yleistymisen verbien nähdä, tehdä, tulla, mennä, purra ja surra A-infinitiiveissä*. Kandidaatintutkielma. Oulun yliopiston suomen kielen oppiaine.
- KS = *Kielitoimiston sanakirja*. 2020. Helsinki: Kotimaisten kielten keskuksen verkkojulkaisu 35. URN:NBN:fi:kotus-201433. <URL <https://www.kielitoimistonsanakirja.fi/#/>>. Päivitettävä julkaisu. Päivitetty 11.11.2020 [viitattu 1.12.2020].
- KÄRKKÄINEN, SALLI 2018: *Mitä tarkoittaa panetaan? Panna-verbien vokaalivartaloistuminen*. Kandidaatintutkielma. Oulun yliopiston suomen kielen oppiaine.
- LAALO, KLAUS 2011: *Lapsen varhaiskielioppi ja miniparadigmat*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran toimituksia 1309, Tiede. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- LIUKKONEN, SONJA 2018: *Avotulea ei saa sytyttää metsäpalovaaran aikana. Yläkouluikäisten suhtautuminen suomen kielen vokaalivartaloistumiseen*. Kandidaatintutkielma. Oulun yliopiston suomen kielen oppiaine.
- PAUNONEN, HEIKKI 2003: *Suomen kielen morfologisista muutosmekanismeista*. – Lea Laitinen, Hanna Lappalainen, Päivi Markkola & Johanna Vaattovaara (toim.), *Muotojen mieli. Kirjoituksia morfologiasta ja variaatiosta* s. 187–248. Kieli 15. Helsinki: Helsingin yliopiston suomen kielen laitos.

- PÖYHTÄRI, ESSI 2019: Mutta tähänkin asiaan tulenee kohta muutosta. *Potentiaalin vokaalivartaloistuminen*. Kandidaatintutkielma. Oulun yliopiston suomen kielen oppiaine.
- SAUKKONEN, PAULI – HAIPUS, MARJATTA – NIEMIKORPI, ANTERO – SULKALA, HELENA 1979: *Suomen kielen taajuussanasto*. Porvoo: WSOY.
- SIRVIÖ, MARIA 2018: *Konsonanttivartalosta vokaalivartaloon verbien purra, surra, tulla ja mennä NUT- ja TU-partisiipeissa*. Kandidaatintutkielma. Oulun yliopiston suomen kielen oppiaine.
- SIRVIÖ, MARIA 2020: *Sillä hetkellä emme sureneet. Surra-verbin konsonanttivartaloiset ja vokaalivartaloistuneet NUT- ja TU-partisiippimuodot*. Pro gradu -tutkielma. Oulun yliopiston suomen kielen oppiaine.
- VILKUNA, MARIA 2000: *Suomen lauseopin perusteet*. Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen julkaisuja 90. Toinen, korjattu painos. Helsinki: Edita.
- VISK = HAKULINEN, AULI – VILKUNA, MARIA – KORHONEN, RIITTA – KOIVISTO, VESA – HEINONEN, TARJA RIITTA – ALHO, IRJA 2008: *Iso suomen kielioppi*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. <http://scripta.kotus.fi/visk/etusivu.php> (29.11.2020).
- VÄSTI, KATJA – PALVIAINEN, SANTERI (tulossa): *Kokeellisia näkökulmia innovatiivisiin vokaalivartalomuotoihin*. – *SKY Journal of Linguistics* 33.
- YLITALO, AUNEMARIA 2020: *Vokaalivartaloiset *lapsea ja *mieheä keskustelupalsta-aineistossa*. Kandidaatintutkielma. Oulun yliopiston suomen kielen oppiaine.